Бани одам аъзои якдигаранд!

Овози тоҷик

آواز تاجیک

Рӯзнома аз соли 1924 мебарояд

Номҳои пешинаи рӯзнома: «Овози тоҷики камбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ӯзбекистони сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1964-1991).

РӮЗНОМАИ ОЛИЙ МАҶЛИС ВА ДЕВОНИ ВАЗИРОНИ ҶУМҲУРИЯТИ ӮЗБЕКИСТОН

30 январи соли 2002. Чоршанбе № 8 (12751)

Дар фурӯш нархи озод. Рӯзнома соати 19.20 имзо гардид.

Ба ҷамоаи Ширкати миллии ҳавопаймоии «Ӯзбекистон ҳаво йӯллари»

Дӯстони азиз!

Шумоёнро бо ҷашни даҳсолагии Ширкати миллии ҳавопаймоии «Ӯзбекистон ҳаво йӯллари» аз самими қалб муборакбод менамоям.

Амиқан он чиз қонунист, ки яке аз иқдоми аввали Ӯзбекистон баъди ба даст омадани истиқлолият созмон додани Ширкати миллии ҳавопаймоӣ гардид. Имрӯзҳо агар бигӯем, ки соҳаи ҳавопаймоии шаҳрвандии мо дар раванди ҳамгароии мамлакат ба ҷомеаи ҷаҳонӣ, вусъату таҳким ёфтани ҳамкории ҳамаҷониба бо бисёр давлатҳо нақши муҳими ба худ хосеро мебозад, ягон муболиғае намебуд.

Комёбиҳое, ки дар бадали даҳ соли сипаришуда ба даст овардаед, амалан нишон медиҳанд, ки то чӣ андоза аз ҷониби мо стратегияи ҳавопаймоии шаҳрвандии ватанамон хуб таҳия гардидааст. Моҳияти стратегияи мазкур ба шумоён, ҳавопаймоён, хуб маълум аст.

Ба душвориҳои давраи гузариш нигоҳ накарда, ба рушди соҳаи мазкур аҳамияти аввалиндараҷа додем ва онро ба ҳисоб гирифтем, ки барои мо соҳаи ҳавопаймоӣ — калид барои ворид гаштан ба бозори ҷаҳонӣ мебошад. Якҷоя бо такмил додани саройи тайёраҳо таҷдиди майдонҳои ҳавоӣ ва низоми идораи ҳаракат тавассути роҳи ҳавоӣ амалӣ гардонда шуд. Дар мӯҳлати ниҳоят кӯтоҳ замина оид ба хизматрасонӣ ба техникаи ҳавопаймоӣ ва тайёркунии кадрҳои ҳавопаймоиву техникӣ барои намудҳои аз ҳама замонавии тайёраҳо ба вуҷуд оварда шуд, ки ҷавобгӯи андозаҳои байналхалқӣ ва технологияи пешқадам буданд.

Имрӯзҳо тайёраҳо бо нишони «Ӯзбекистон ҳаво йӯллари» ба беш аз 40 майдони ҳавоии давлатҳои мухталиф парвоз мекунанд. Ширкати ҳавопаймоӣ соҳиби обрӯву эътибори ҷамоаҳои аз ҳама боэътимоду аз ҳама муназзам инкишофёбандаро ба даст овардааст.

Хурсандиовар аст, ки натиҷаҳои баланди шумо дар соҳаи бехавф ва хушсифат ба иҷро расондани парвозҳо борҳо аз ҷониби ташкилотҳои байналхалқии ҳавопаймоии бонуфуз қайд карда шуд.

Аз ҳама муҳимаш дигаргунсозиҳои амиқе, ки дар бадали ин солҳо дар соҳаи ҳавопаймоӣ ба даст омаданд, ба таҳкими иқтисодиёти давлатамон ва афзудани обрӯву эътибори он дар хориҷ мусоидат намуданд.

Мехостам махсусан зикр намоям, ки дар комёбиҳои калони халқи мо дар бобати ба рӯи об баровардани ислоҳоти иҷтимоиву иқтисодӣ ҳиссаи шумоён, коркунони флоти ҳавоии Ӯзбекистон, ҳар кадоми шумо — летчикҳо, штурманҳо, муҳандисон, техникҳо, диспетчерҳо, тамоми ҷамоаи сермиллати ширкати ҳавопаймоӣ мебошад.

Дараҷаи баланди касбии шумо, дониш ва таҷриба, мардонагӣ ва маҳорататон асоси боэътимод барои пешрафти минбаъдаи соҳа нерӯи иқтисодии мамлакатамон мебошад.

Шумоёнро бори дигар бо ин санаи фархунда муборакбод менамоям ва комёбиҳои навро дар меҳнататон ба хотири шукуфонии Ватан, фатҳи куллаҳои баланд ва парвозҳои бехатарро, ба шумоён, азизонам таманно дорам!

Ислом КАРИМОВ,
Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон.

Зуҳуроти муҳими демократия

Дар мамлакатамон раъйпурсӣ бахшида ба масъалаҳои ба вуҷуд овардани парлумони дупалатагӣ ва тағйир додани мӯҳлати конститутсионии ваколати Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон аз панҷ ба ҳафт сол ба дараҷаи баланди ташкилӣ гузашт. Масъалаҳои мазкур омили муҳим дар бобати боз ҳам пурзӯр гардидани ислоҳот дар ҳаёти давлату ҷамъият дар роҳи рушди дурнамои мамлакатамон ба ҳисоб меравад. Гузаронидани ин тадбири муҳими ҷамъиятиву сиёсӣ мувофиқи тамоми усулиятҳои демократӣ, роҳи овоздиҳии озод боз як гувоҳ аз торафт мустаҳкам шудани демократия дар мамлакатамон мебошад.

27 январ Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ислом Каримов чун тамоми шаҳрвандони ҷумҳуриятамон дар раъйпурсӣ иштирок намуд.

Сарвари давлатамон дар қитъаи рақами 648-уми гузарондани раъйпурсии ноҳияи Яккасаройи шаҳри Тошканд овоз дод.

Дар ҳамон ҷо ҳангоми мусоҳиба барои намояндагони воситаҳои ахбори оммавии маҳаллӣ ва хориҷ Ислом Каримов зикр намуд, ки чунин тадбирҳои муҳими ҷамъиятиву сиёсӣ ба демократикунонии давлату ҷамъияти дилхоҳ хизмат мерасонад.

— Воситаҳои ахбори оммавӣ бояд халқро аз аҳамияти раъйпурсии мазкур, нақши он дар дигаргунсозиҳои давлату ҷамъият ба қадри зарурӣ бохабар созанд,— гуфт Президент. — Амалан дар ҳаётамон истифода бурдани масъалаҳое, ки ба раъйпурсӣ гузошта шудаанд, иқдоми сазоворона дар роҳи минбаъда озодкунии ҳаёти сиёсӣ ба ҳисоб меравад. Тадбири мазкур омили муҳим дар такмил додани идораи давлат, низоми сиёсӣ ба ҳисоб меравад.

Раъйпурсӣ ҳамчунин ба дигаргунсозиҳо дар низоми қонунгузории мо таъсири мусбӣ мерасонад. Пеш аз ҳама масъалаи қабул кардани қонунҳои нав, муносибат байни ҳокимияти қонунбарору иҷроия ба дараҷаи нав баланд бардошта мешавад. Нақш ва ваколати парлумон пурзӯр мегардад. Баробари созмон додани палатаҳои поёниву болоӣ ҳокимияти пурқуввати қонунбарорӣ ба вуҷуд оварда мешавад.

Ҷоиз аст бигӯем, ки палатаи поёнӣ дар пойгоҳи доимӣ кор мекунад. Ва он ба баланд гардидани дараҷаи қонунбарорӣ мусоидат карда, ба ислоҳоте таъсири мусбӣ мерасонад, ки дар ҳамаи соҳаҳои ҳаёт амалӣ гардонда мешавад.

Президент диққату эътиборро ба он ҷалб сохт, ки палатаи болоӣ барои мамлакат аҳамияти калон касб мекунад. Палатаи болоие, ки мо ташкил карданием, гуфт сарвари давлатамон, ба зиммаи худ як қатор ваколатҳоро мегирад. Аз он ҷумла, ҳокимияти иҷроия аз рӯи бисёр масъалаҳо маҳз дар назди палатаи болоӣ ҳисобот медиҳад. Ба фикрам, маҳз ба ҳамин палата як қатор ваколатҳои Президентро гузоштан лозим. Мо ба он саъю кӯшиш мекунем, то ки вай чун палатаҳои давлатҳои аз нигоҳи иқтисодӣ мутараққии Ғарб арзи ҳастӣ кунад.

Дар мамлакати мо гузарондани тадбири мазкури сиёсӣ яке аз зуҳуроти демократия ба ҳисоб меравад. Вале он чиз дуруст мебуд, агар касе, ки фикрҳои мухталифро дар бораи демократия дар Ӯзбекистон баён мекунад, онро бо демократия дар Аврупову ИМА муқоиса накунад, балки аз нигоҳи мутобиқат кардан ба динамика дар роҳи комёбиҳои мо оиди демократия арзёбӣ мекард, хуб мебуд. Дар ин бобат он чиз аҳамияти муҳим дорад, ки дар ин раванд мо арзишҳои умумиинсонӣ ва демократиро аз хотир набароварда, ҳамчунин худшиносии миллии чандинасринаамонро ҳам фаромӯш намекунем.

Ислом Каримов зикр намуд, ки натиҷаҳои мусбии раъйпурсӣ ҳаёти сиёсии мамлакатро ба куллӣ тағйир медиҳад. Вай ҳамчунин ба саволҳои сершуморе, ки паёмнигорон мароқ зоҳир намуданд, ҷавоб гардонд.

Анвар КАРИМОВ,
мухбири ӮзА.

Раъйпурсӣ аз нигоҳи хориҷиён

Ҷараёни овоздиҳии шаҳрвандро ҳини дар Ӯзбекистон ба рӯи об баровардани раъйпурсӣ назоратчиёни хориҷие назора карданд, ки тақрибан аз 40 мамлакат омада буданд. Баъзеи онҳо фикру мулоҳизаҳои хешро бо мухбирони ӮзА ба ҳам диданд.

— Тайёрии ҷиддиро ба раъйпурсӣ дар мамлакататон дар арафаи он ҳис кардам. Инро муоинаи фаъолияти комиссияҳо дар як қатор ҳавзаву қитъаҳо собит кард, — гуфт ***Нерево ЛЕРОНИИ итолёвӣ.*** — Овоздиҳӣ муташаккилона гузашт. Овоздиҳандагон фаъол буданд. Мамлакататон, халқатон ба ман таассуроти хуб боқӣ гузошт. Ман ба он эътимод ҳосил кардам, ки Ӯзбекистон бо роҳи пешрафт дилпурона пеш меравад.

Намояндаи Пажӯҳишгоҳи Шарқи Наздики ИМА Ҷон ДАЛИ нақл кард, ки ӯ раванди овоздиҳиро дар қитъаи рақами 47-уми гузарондани раъйпурсӣ муоина кардааст, ки дар бинои мактаби рақами 18 шаҳри Нукус маскан дошт.

— Кушоду равшан мегӯям: аз он шод гардидам, ки бисёр одамон ба қитъаи мазкур субҳи барвақт омада, фаъолона овоз доданд.

Директори Пажӯҳишгоҳи тадқиқотҳои стратегии Россия Евгений КАЖОКИН дар водии Фарғона рафти раъйпурсиро муоина кард.

— Ман бо корҳои тайёрӣ ба раъйпурсӣ дар Фарғона ва Марғелон ошно гардидам,— гуфт меҳмон. — Бо бисёр одамон мусоҳиб гардидам. Маълум гардид, ки онҳо ин рӯзро ҳамчун ид пешвоз гирифтанд. Онҳо хуб дарк кардаанд, ки барои чӣ овоз медиҳанд.

Веланис ДИМИТРИОС, ки аз ***Юнон*** омадааст ба вилояти Наманган сафар кардааст, таассуроти худро чунин баён кард:

— Сафар ба Ӯзбекистон таассуротамро дар хусуси ин мамлакат ғанӣ гардонд. Ман бори дигар гувоҳ бар он гардидам, ки халқатон дар муҳити сулҳу осоиш ва мӯътадилӣ ҳаёт ба сар мебарад. Аз ҳама муҳимаш ҳамагон бо меҳнати бунёдкорона шуғл меварзанд. Раъйпурсӣ майлу шавқи одамонро зиёдтар гардондааст.

Мутахассиси соҳаи китобхона аз Конгресси ИМА Иброҳим Фарҳодӣ, ки дар Самарқанд буд, бо қаноатмандӣ изҳор намуд, ки «раъйпурсӣ ба меъёрҳое мувофиқат намуд, ки ба дараҷаи байналхалқӣ буду дар пойгоҳи усулиятҳои демократия ташкил ёфт».

Сафири Фавқулодда ва Мухтори Озарбойҷон дар Ӯзбекистон Ойдин АЗИМБЕКОВ чунин гуфт:

— Дар Ҷиззах ва ноҳияи Ғаллаорол шуда, мо гувоҳ бар он шудем, ки ба тадбири мазкури сиёсӣ тайёрии хуб дида шудааст. Моро он чиз хурсанд кард, ки одамон ба моҳияти саволҳои раъйпурсӣ пурра сарфаҳм рафта, овоз медоданд ва Ӯзбекистони мустақил дар кори демократикунонии ҷамъият ба комёбиҳои калон муваффақ гардидааст.

1233 нафар шаҳрванд ба қитъаи рақами 651-уми шаҳри Тошканд гузарондани раъйпурсӣ, ки дар Маркази байналмилалии фарҳанги ҷумҳурӣ воқеъ буд, омада, қарзи шаҳрвандии худро иҷро намуданд.

Дар сурат: *ҳангоми овоздиҳӣ дар қитъаи мазкури раъйпурсӣ.*

Аксбардор: Р. ШАГАЕВ (ӮзА).

Даҳсолагии «Ӯзбекистон ҳаво йӯллари»

28 январ ба созмон ёфтани Ширкати миллии ҳавопаймоии «Ӯзбекистон ҳаво йӯллари» даҳ сол пур шуд. Ширкати мазкур, ки мувофиқи Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ислом Каримов соли 1992 созмон ёфта буд, алҳол бо яке аз ширкатҳои калону пешомаднок на танҳо дар минтақаи мо, балки Осиё мубаддал ёфтааст.

Дар натиҷаи таҳияи стратегияи хуби фаъолият ва ба соҳа ҷалб сохтани сармояҳои хориҷӣ ширкати миллӣ рӯ ба инкишоф ниҳод. Дар бадали даҳ соли фаъолият ширкат қариб 20 миллион мусофир ва 300 ҳазор тонна борро ба манзил расонд. Ва танҳо соли гузашта 1,5 миллион мусофир ва 30 ҳазор тонна бор ба ҷои таъингардида расид.

Дар Тошканд ба муносибати даҳсолагии созмон ёфтани Ширкати миллии ҳавопаймоии «Ӯзбекистон ҳаво йӯллари» маҷлиси мутантан ба амал омад. Дар он ҷонишини аввали Нахуствазири ҷумҳурият К.Тӯлаганов матни Муборакбодии Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ислом Каримовро хонда дод, ки ба унвони кормандони соҳа ирсол гардида буд.

Мувофиқи фармони сарвари давлатамон ба муносибати даҳсолагии Ширкати мазкур барои ҳиссаи калонашон дар рушди нақлиёти ҳавоии ҷумҳурият, комёбиҳояшон дар бобати азхудкунии намудҳои замонавии техникаи ҳавопаймоӣ, ташкили мусофиру боркашонӣ дар роҳҳои дохилӣ ва берунӣ мувофиқи андозаҳои байналхалқӣ, ҳамчунин иштироки фаъолонаашон дар ҳаёти ҷамъиятӣ гурӯҳи кормандони соҳа ба мукофотҳои воло сазовор шуда буданд. Дар маҷлис ба онҳо мукофотҳои мазкур мутантан супурда шуд.

Маҷлис бо консерти калон ба анҷом расид, ки дар он арбобони намоёни санъат иштирок намуданд.

(ӮзА.)

Мукофотҳо муборак!

Мувофиқи Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ислом Каримов гурӯҳи калони кормандони соҳаи ҳавопаймоии ҷумҳурият ба муносибати даҳсолагии созмон ёфтани Ширкати миллии ҳавопаймоии «Ӯзбекистон ҳаво йӯллари» барои ҳиссагузории калон дар рушди нақлиёти ҳавоии ҷумҳурият, комёбиҳо дар бобати азхудкунии намудҳои замонавии техникаи ҳавопаймоӣ, ташкили хуби мусофиру боркашонӣ дар роҳҳои дохилаву беруна мувофиқи андозаҳои байналхалқӣ ҳамчунин иштироки фаъолонаашон дар ҳаёти ҷамъиятӣ бо унвонҳои шоистаи «Корманди шоистаи ҳавопаймоии Ҷумҳурияти Ӯзбекистон», орденҳои «Меҳнат шӯҳрати», «Дӯстлик», медали «Шӯҳрат» тақдир гардиданд.

Мо мукофотонидашудагонро аз самими қалб муборакбод намуда, комёбиҳои калонро дар фаъолияти минбаъдаашон таманно дорем.

Муаррифии иттиҳодия

Дар бадали беш аз даҳ соли истиқлол санъати эстрадии мо гул-гул шукуфта, соҳиби обрӯву эътибори баланд гардид. Дар саросари ҷаҳон онро эътироф мекунанд. Аз он ҷумла дастаи ҳунарии «Ялла» ва дигар даҳҳо ансамбли ҳунарӣ, ситораҳои эстрада Юлдуз Усмонова, Насиба Абдуллоева, Озода Нурсаидова, Рашид Холиқов, Козим Қаюмов, шодравон Муҳриддин Холиқов, Иззат Иброҳимов ва дигаронро на танҳо дар ҷумҳуриятамон, балки дар бисёр мамлакатҳои хориҷ медонанд, ҳар як барномаи онҳоро бесаброна мунтазир мешаванд.

Бояд тазаккур дод, ки барои ривоҷу равнақи соҳаи эстрада аз ҷониби ҳукуматамон тахти сарпарастии Президент Ислом Каримов қабул гардидани чандин фармону амр ва қарорҳо ҳам нақши калоне бозиданд. Аз он ҷумла Девони Вазирони Ҷумҳурияти Ӯзбекистон аз санаи 26 июни соли 2001 «Дар бораи боз ҳам ривоҷу равнақ бахшидани санъати сурудӣ эстрадӣ» қарор қабул кард, ки дар бобати рушди ин намуди санъат нақши калоне мебозад ва аз он гувоҳӣ медиҳад, ки ба пешрафти ин ҷода ҳукуматамон ғамхории муттасил зоҳир мекунад.

Дар пойгоҳи қарори мазкур Кенгаши рушди санъати миллии эстрадӣ ва мувофиқгардонии фаъолият дар ин бобат созмон дода, иттиҳодияи нави эстрадии «Ӯзбекнаво» ташкил ёфт.

Дар Қасри «Туркистон»-и пойтахт маросими муаррифии иттиҳодияи эстрадии «Ӯзбекнаво» ба амал омад. Дар толори қаср санъаткорони номдор, намояндагони сафоратхонаҳои хориҷӣ ва ташкилотҳои байналхалқие, ки дар мамлакатамон фаъолият пеш мебаранд, вакилони ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва аҳли ҷамъияти шаҳри Тошканд ҷамъ омаданд.

Маросимро ҷонишини Нахуствазири Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ҳамидулло Кароматов кушода, зикр намуд, ки мо дар кадом поя будани санъати эстрадаи миллиамонро хуб медонем ва ҳоҷат ба он ҳам набуд, ки онро муаррифӣ созем. Лекин аз ин сабаб чунин тадбирро гузарондан лозим буд, танҳо мо ба кормандони иттиҳодия бурдбориҳоро таманно карда, дар роҳи рушди минбаъдаи ин намуди санъат комёбиҳои калони эҷодиро мехостем.

Сарвари ваколатхонаи ЮНЕСКО дар Ҷумҳурияти Ӯзбекистон ҷаноби Майкл Барри Лейн сухан карда, гуфт, ки дар Ӯзбекистон барои рушди санъати миллӣ ва фарҳанг диққату эътибори доимӣ дода мешавад ва аз ҳамин сабаб шӯҳрати он дар саросари ҷаҳон паҳн гардидааст. Инро ЮНЕСКО қадр мекунад ва саҳми худро барои боз ҳам шӯҳрати беандоза пайдо кардани фарҳанги Ӯзбекистон мегузорад.

Дар тадбир ҷонишини вазири фарҳанги Ҷумҳурияти Ӯзбекистон, сардиректори Иттиҳодияи эстрадии «Ӯзбекнаво» Баҳодур Абдураҳимов сухан карда, дар бобати фаъолияти он мухтасар маълумот дод ва маросими муаррифиро кушода эълон кард.

Консерти идона намоиш дода шуд. Дар он баробари ситораҳои эстрада, дастаҳои ҳунарӣ, устодони санъат, иҷрогарони ҷавон, дастаҳои ҳунарии бачагону наврасон, намояндагони ин намуди санъат иштирок намуданд. Ба меҳмонон рақсу оҳанг ва сурудҳои замонавиву классикӣ ба забонҳои мухталиф пешкаш гардиданд.

Маросим фаромӯшнопазир гузашт ва аз чеҳраи меҳмонон ҳувайдо буд, ки тадбир аз чашмдошт ҳам беҳтар сурат гирифт.

(Хабарнигори мо).

Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон

Дар бораи пурзӯр кардани ҷонибдории нишонидори табақаи аҳолии аз нигоҳи иҷтимоӣ мӯҳтоҷ

Ба мақсади минбаъда пурзӯр гардондани ҷонибдории нишонидори табақаи аҳолии аз нигоҳи иҷтимоӣ мӯҳтоҷ аз тарафи давлат, баланд бардоштани дараҷаи фаровонии моддии онҳо, таъмини ҳифзи манфиатҳои кӯҳансолон, фароҳам овардани шароит аз нигоҳи ҷисмонӣ, интеллектуалӣ ва фарҳангӣ пурра ба камол расондани авлоди наврас:

1. Аз 1 январи соли 2002 маҳдудияти мавҷуда оиди ҳисоб кардани нафақа аз рӯи собиқаи кории қисми аз меъёри ба нафақаи пурра таъингардидашаванда зиёд беэътибор дониста шавад.

2. Ҳаҷми кӯмакпулии ҳармоҳа ба модароне, ки ба парвариши кӯдаки то дусола дода мешавад, аз 1 феврали соли 2002 ба дараҷаи 170 фоиз, аз 1 январи соли 2003 ба андозаи 200 фоизи нисбати ҳаҷми ҳадди ақалли музди меҳнат муқаррар карда шавад.

3. Тоифаи оилаҳои кӯмакгирандаи дорои фарзанди 16-сола вусъат дода, ба ин тоифаи оилаҳои эҳтиёҷманд барилова оилаҳои дорои фарзанди то 18-сола дохил карда шаванд, ки дар мактабҳои таҳсили ҳамагонӣ, литсейҳои академӣ ва коллеҷҳои касбу ҳунар сабақ мегиранд.

4. Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон аз 4 марти соли 1996 рақами УП-1383 беэътибор дониста шавад.

5. Ба Девони Вазирони Ҷумҳурияти Ӯзбекистон супурда шавад, ки дар бадали як ҳафта қарорро дар бораи таъмини ба рӯи об баровардани тадбирҳое қабул кунад, ки дар Фармони мазкур пешбинӣ гардидаанд.

Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон
И. КАРИМОВ.

шаҳри Тошканд,
25 январи соли 2002.

Қарори Девони Вазирони Ҷумҳурияти Ӯзбекистон

Дар бораи тадбирҳо оиди амалӣ гардондани Барномаи ҷонибдории нишонидори табақаи аҳолии ба кӯмаки иҷтимоӣ эҳтиёҷманд барои солҳои 2002-2003

Ба мақсади амалӣ гардондани тадбирҳое, ки қарори Олий Маҷлис аз 6 декабри соли 2001 рақами 306-II ва Фармони Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон аз 25 январи соли 2002 рақами УП-3017 «Дар бораи пурзӯр кардани ҷонибдории нишонидори табақаҳои аҳолии ба кӯмаки иҷтимоӣ мӯҳтоҷ» Девони Вазирон **қарор мекунад:**

1. Муайян карда шавад, ки аз 1 сентябри соли 2002 бо маҷмӯи либоси зимистона баробари хонандагони синфҳои ибтидоӣ аз оилаҳои камбисот ҳамчунин хонандагони синфҳои болоии мактабҳои таҳсили ҳамагонӣ аз оилаҳои камбисот ройгон таъмин карда мешаванд.

2. Низоми ҳарсолаи ройгон таъмин кардани хонандагони мактабҳои маълумоти ҳамагонӣ аз оилаҳои камбисот бо маҷмӯи китобҳо аз фонди китобхонаҳо ҷорӣ карда, аз 1 сентябри соли 2002 камаш 75 фоизи муҳассилин аз оилаҳои камбисот, аз 1 сентябри соли 2003-ум 100 фоиз хонандагон аз оилаҳои камбисот бо ин низом фаро гиронда шаванд.

3. Ҳифзи иҷтимоии сағирон ва бачагоне, ки аз парастории волидон маҳрум гардидаанду пурра дар таъминоти давлатӣ қарор доранд, бо ин васила пурзӯр карда шавад:

ҳаҷми кӯмакпулиҳо, ки ҳангоми хатм аз ҳамаи намудҳои муассисаҳои таълими ҳамагонӣ ва ба мақсади бо шуғл фаро гирифтан, барои харидӣ либос, пойафзол ва чизи зарурӣ дода мешаванд, соли 2002 ба 80 карат ҳаҷми музди ҳадди ақалли меҳнат, соли 2003 бошад ба 100 карат ҳаҷми музди ҳадди ақалли меҳнат, ҳамчунин кӯмакпулӣ барои соли 2002 то 3 карат ҳаҷми музди ақалли меҳнат ва соли 2003 ба 5 карат ҳаҷми музди ҳадди ақалли меҳнат баланд бардошта шавад;

аз ҳисоби маблағи буҷа бо карточкаҳои сафарии имтиёзнок дар мавриде таъмин карда шаванд, ки муассисаи таълимӣ аз маҳали истиқомат ниҳоят дур воқеъ аст.

Ба Вазорати таълими халқи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон якҷоя бо Вазорати молия, Вазорати меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ, Вазорати маълумоти оливу миёнаи махсус супурда шавад, ки дар бадали як моҳ тартиби таъминоти сағирон ва бачагонеро, ки бе васояти волидон мондаанду пурра дар таъминоти давлат мебошанд, бо кӯмакпулиҳо фаро гирифтан бо кӯмак барои харидани либос, пойафзол ва асбобу анҷоми зарурӣ, ҳамчунин карточкаҳои сафарӣ таҳияву тасдиқ намоянд.

4. Муқаррар гардад, ки ба волидон-васоятгароне, ки кӯдакро ба тарбияи худ гирифтаанд (патронат), кӯмакпулии ҳармоҳа ба андозаи 3 ҳаҷми музди ҳадди ақалли меҳнат ба ҳар як кӯдаки ба тарбиягирифтаашон дода мешавад.

Ба Вазорати таълими халқи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон супурда шавад, ки бо ризомандии Вазорати молия дар бадали ду ҳафта тартиби як бор бо либосу пойафзол таъмин карданибачагонеро, ки ба оилаҳо барои тарбия дода мешаванд (патронат) таҳияву тасдиқ намуда, меъёр ва феҳристи либосу пойафзолро вобаста ба синну соли бачагон муайян созад.

Муайян карда шавад, ки:

хароҷотҳо ба додани кӯмакпулии ҳармоҳа ба волидон-васоятгарон ва як бор таъмин кардани либосу пойафзол аз ҷониби Вазорати молияи Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, раёсатҳои молияи вилоятҳо ва шаҳри Тошканд аз маблағи бунёди захиравии буҷаҳои маҳаллӣ дар пойгоҳи қарорҳои дахлдори мақомоти маҳаллии ҳокимият бо маблағ фаро гирифта мешавад;

ҳаҷми хароҷотҳои бо маблағфарогиранда дар пойгоҳи ҳисобу китобе, ки Вазорати таълими халқи Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, раёсатҳои таълими халқи вилоятҳо ва шаҳри Тошканд баробари ризоманд гардондан бо мақомоти дахлдори молиявӣ пешкаш карда мешавад, муайян мегардад;

додани маблағ тавассути Вазорати таълими халқи Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон ва раёсатҳои таълими халқи ҳокимиятҳои вилоятҳо ва шаҳри Тошканд амалӣ гардонда мешавад.

5. Барои беҳтар таъмин будан бо иттилоот ба омӯзгороне, ки дар деҳот кор мекунанд, ба Вазорати таълими халқ, Вазорати маълумоти оливу миёнаи махсус, Вазорати молияи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон супурда шавад, ки аз 1 январи соли 2002 ҳатман ба фонди китобхонаи мактабҳои маълумоти ҳамагонӣ, литсейҳои академӣ, коллеҷҳои касбу ҳунар, ки дар деҳот воқеанд, обунаи то даҳ номгӯи рӯзномаву маҷалла, асосан воситаҳои ахбори оммавии ҷумҳуриро аз ҳисоби буҷаҳои маҳаллӣ таъмин созанд.

6. Таклифи Бунёди «Маҳалла», Вазорати меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ, Вазорати молияи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон ва мақомоти худидораи шаҳрвандон дар бораи таъин кардани кӯмакпулии ҳармоҳа то ба синни ду расидани кӯдак ба модароне, ки кор намекунанд, ба назардошти эҳтиёҷманд будани ин оилаи ба кӯмакпулии мазкур пазируфта шавад. Ҳангоми таъин кардани ин кӯмакпулӣ риоя намудани усулияти адолати иҷтимоӣ, рӯшодгӯиву ошкорогӣ таъмин карда шавад.

7. Ба Вазорати меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурияти Ӯзбекистон супурда шавад:

якҷоя бо Вазорати молияи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон, Бунёди «Маҳалла», Бонки мардумӣ дар бадали як моҳ мувофиқи тартиби муқарраршуда Низомро дар бораи тартиби таъин кардану додани кӯмакпулии ҳармоҳа ба модарон аз рӯи тарбия кардани кӯдак то дусолагӣ бо назардошти эҳтиёҷмандии оила ба кӯмакпулии мазкур таҳияву тасдиқ намоянд;

дар бадали ду ҳафта аз нав ҳисоб кардани ҳаҷмҳои нафақаро амалӣ гардонад, ки ба муносибати аз байн бардоштани маҳдудият оиди собиқаи корӣ ба аз нав дидан мансуб мебошанд;

якҷоя бо Вазорати молия, Вазорати меҳиқтисодиёт ва омор, Бонки Марказӣ, Палатаи молофарандагон ва тадбиргарони Ӯзбекистон дар бадали як моҳ тартиби бо маблағ фаро гирифтани тадбиргарии оилавиро таҳияву тасдиқ намуда, тавассути бонкҳои тиҷоратӣ додани вомҳои хурд, аз он ҷумла дар пойгоҳи ғайригаравиро таҳти кафолати мақомоти худидораи шаҳрвандон ва дигар ташкилотҳои ғайридавлативу ғайритиҷоратии аз нигоҳи молиявӣ устувор, мувофиқи мақсаду вазифаҳои оинномавии онҳо ба назари эътибор гирад.

8. Ба Шӯрои Вазирони Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, ҳокимиятҳои вилоятҳо, ноҳияҳо ва шаҳрҳо якҷоя бо мақомоти меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ, шӯъбаҳои минтақавии Бунёди «Маҳалла» супурда шавад, ки дар ҳама ҷо расондани кӯмаки амаливу равиширо ба мақомоти худидораи шаҳрвандон дар бобати аз ҷониби онҳо амалӣ гардондани тадбирҳо оиди ҷонибдории табақаҳои аҳолии ба кӯмаки иҷтимоӣ эҳтиёҷманд, таъмини нишонидории он ва адолати иҷтимоӣ ҳангоми таъин кардани кӯмакпулиҳо ба оилаҳо ташкил намоянд.

9. Тағйироту иловаҳо ба як қатор қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурияти Ӯзбекистон дароварда шаванд.

10. Ба Вазорати адлияи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон якҷоя бо Вазорати меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ, Вазорати молияи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон супурда шавад, ки дар бадали як моҳ ба Девони Вазирон таклифҳоро оид ба даровардани тағйироту иловаҳо ба қонунгузории ҷорӣ пешкаш намоянд.

11. Назорати иҷрои қарори мазкур ба зиммаи ҷонишинони Нахуствазири Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Р.Азимов ва Ҳ.Кароматов гузошта шавад.

Раиси Девони Вазирон
И. КАРИМОВ.

шаҳри Тошканд,
25 январи соли 2002.

✵ Қарори Девони Вазирони Ҷумҳурияти Ӯзбекистон ✵

Дар бораи Барномаи давлатии «Соли ҳифзи манфиатҳои куҳансолон»

Ба мақсади пурзӯр кардани ғамхорӣ ва диққату эътибор ба куҳансолон, минбаъда баланд бардоштани ҳифзи иҷтимоӣ, ҷонибдории моддиву маънавии куҳансолон аз ҷониби давлат ва ҷамъият, ҳамчунин ба муносибати дар Ҷумҳурияти Ӯзбекистон эълон гардидани соли 2002 — Соли эъзози куҳансолон Девони Вазирон **қарор мекунад:**

1. Барномаи давлатии «соли ҳифзи манфиатҳои куҳансолон» тасдиқ карда шавад, ки ба зайл нигаронда шудааст:

баланд бардоштани нақши оила, маҳалла, ташкилотҳои ҷамъиятӣ, иттиҳодияҳои эҷодӣ ва воситаҳои ахбори оммавӣ дар тарбия, рӯшан кардан ва таблиғи анъаноти асринаи эҳтироми куҳансолон, ҳиссаи сазоворонаи онҳо дар бобати ба вуҷуд овардани муҳити сулҳу салоҳ ва ризоият дар оила, мӯътадилнокӣ дар ҷамъият;

минбаъда пурзӯр кардани тадбирҳо оид ба ҳифзи иҷтимоии куҳансолон, такмил додани таъминоти нафақаи онҳо, беҳдошти хизматрасонии тиббӣ, санаториву курортӣ, коммуналӣ, маишӣ ва нақлиётӣ;

пурзӯр кардани ғамхорӣ нисбати куҳансолони якка, нафақахӯрон ва маълӯлон, иштирокдорон ва маълӯлони ҷанг, баланд бардоштани дараҷаи таъмин будан бо хизматрасонии иҷтимоӣ ба онҳо;

таъмини иштироки фаъолонаи куҳансолон дар дигаргунсозиҳои ҷамъият, тарбияи авлоди солим ва ба ҷавонон додани таҷрибаи бои касбиву ҳаётӣ, анъаноти нек ва арзишҳои маданӣ;

такмил додани низоми тарбия ва таҳсили бачагон, ҷавонон дар рӯҳи эҳтиром намудан, қадркунӣ ва ғамхорӣ ба волидон ва куҳансолон.

2. Ба маълумот гирифта шавад, ки тадбирҳои пешбинигардидаи Барномаи давлатии «Соли ҳифзи манфиатҳои куҳансолон» ба манбаъҳои мушаххас фаро гирифта шудаанду аз буҷаҳои ҷумҳуриву маҳаллӣ, маблағҳои иҷрогарон таъмин мегарданд.

3. Ба вазоратҳо, идораҳо, сохторҳои хоҷагӣ, ташкилотҳои ғайридавлативу ҷамъиятӣ, Шӯрои Вазирони Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, ҳокимиятҳои вилоятҳо ва шаҳри Тошканд, мақомоти худидораи шаҳрвандон супурда шавад, ки тадбирҳои мушаххасеро таҳияву амалӣ гардонанд, ки сари вақт ва хушсифат таъмин кардани Барномаи давлатӣ, пурзӯр кардани ғамхорӣ ва диққату эътиборро нисбати куҳансолон таъмин месозанд.

4. Ба маҷмӯъҳои Девони Вазирони Ҷумҳурияти Ӯзбекистон, вазорату идораҳо, ассотсиатсияҳо, консернҳо, корпоратсияҳо, ширкатҳо, иттиҳодияҳои хоҷагидорӣ, Шӯрои Вазирони Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон ва ҳокимиятҳои вилоятҳо, шаҳрҳо ва ноҳияҳо супурда шавад:

ҳар се моҳ як бор дар маҷлисҳои худ рафти амалӣ гардондани Барномаи давлатии «Соли ҳифзи манфиатҳои куҳансолон» -ро баробари ҷалб сохтани мақомот ва сохторҳои зарурӣ баррасӣ намоянд;

аз рӯи натиҷаҳои ҳар семоҳа то рӯзи 5-уми моҳи аввали семоҳаи минбаъда ба Комиссияи ҷумҳурӣ иттилооти таҳлилиро оиди натиҷаҳои амалӣ гардондани супоришҳои Барномаи давлатӣ дар давраи ҳисоботӣ пешкаш кунанд.

5. Мутобиқсозии кор ва назорат аз болои иҷрои Барномаи давлатии «Соли ҳифзи манфиатҳои куҳансолон» ба зиммаи Комиссияи ҷумҳурӣ гузошта шавад, ки мувофиқи Амри Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон аз 18 декабри соли 2001 таҳти рақами Р-1494 созмон дода шудааст.

Ба Комиссияи ҷумҳурӣ супурда шавад, ки ҳангоми зарурат гурӯҳҳои кориро аз ҷумлаи олимон, мутахассисон-амалиётчиён ва намояндагони аҳли ҷамъият мувофиқи самтҳои Барномаи давлатӣ ба мақсади таъмини назорат аз болои ба рӯи об баровардан ва дар маҳалҳо омӯхтани вазъият дар бобати амалӣ гардондани тадбирҳои барномавӣ созмон диҳад. Рафти иҷрои Барномаи давлатӣ ба баррасии маҷлиси Девони Вазирон аз рӯи натиҷаҳои нимаи якуми соли 2002 гузошта шавад.

6. Ба Комиссияи ҷумҳурӣ, Раиси Шӯрои Вазирони Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, ҳокимони вилоятҳо, шаҳрҳо ва ноҳияҳо, сарварони вазорату идораҳо, иттиҳодияҳои хоҷагидорӣ, ташкилотҳои ғайридавлативу ҷамъиятӣ, тамоми шахсоне, ки барои иҷрои Барномаи давлатӣ масъуланд, супурда шавад, ки амалӣ гардондани вазифаҳои асосии Барномаи давлатиро таъмин созанд ва амиқан дарк кунанд, ки ҳамаи самтҳо ва нуктаҳои Барнома пешбинигардида билохир бояд ба шароити ҳаёт, тандуруст ва кайфияти нафақахӯри мушаххас, куҳансолон таъсири мусбии худро гузорад.

7. Ба Кумитаи давлатӣ оид ба матбуот, Ширкати телевизиону радио, Оҷонсии миллии иттилоотии Ӯзбекистон, воситаҳои ахбори оммавии ҷумҳурият супурда шавад, ки васеъ тавзеҳ додани нақш ва аҳамияти тадбирҳоеро, ки барномаи давлатии «Соли ҳифзи манфиатҳои куҳансолон» пешбинӣ кардааст, рӯшан кардани рафт ва натиҷаҳои амалӣ гардондани онро дар дараҷаҳои мухталиф таъмин созанд.

8. Назорати иҷрои қарори мазкур ба зиммаи Нахуствазири Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ӯ.Султонов гузошта шавад.

Раиси Девони Вазирон
И. КАРИМОВ.

шаҳри Тошканд,
24 январи соли 2002.

Шарҳи Барномаи давлатии «Соли ҳифзи манфиатҳои куҳансолон»

Дар шароити рушди мустақилонаи ҷумҳурият ҳар сол муттаҳид сохтани саъю кӯшиш ва захираҳои давлатӣ, ташкилотҳои ғайридавлативу ҷамъиятӣ, корхонаҳо баҳри ба даст омадани мақсадҳои иҷтимоии устувори умумимиллӣ анъанаи нек гардидааст.

Бо ташаббуси Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ислом Каримов Соли 2002 Соли эъзози куҳансолон эълон гардид.

Ва он на танҳо эътирофи нақшу ҳиссаи калони куҳансолон, нафақахӯрон дар сохтмони давлатӣ, ҷамъиятӣ, фарҳангӣ ва ободкунии мамлакатамон, дар бобати ба вуҷуд овардани оила ва тарбия намудани авлоди наврас, балки арзёбии муносиб ва саъю кӯшиши истифода бурдани таҷрибаи бои ҳаётӣ ва дониши онҳо дар сохтмони ҷамъияти нав, ба вуҷуд овардани муҳити эҳтиром, қадршиносӣ ва фароҳам овардани шароити мусоиди ҳаёт ба куҳансолон мебошад.

Қарори Девони Вазирон «Дар бораи Барномаи давлатии «Соли ҳифзи манфиатҳои куҳансолон» ба дар амал ба рӯи об баровардани тадбирҳои мушаххас оиди минбаъда баланд бардоштани дараҷаи ҳифзи иҷтимоӣ, ҷонибдории моддиву маънавии куҳансолони ҷумҳурият аз ҷониби давлату ҷамъият нигаронда шудааст.

Барномаи давлатӣ ҳамчунин бо Барномаи нишонидори ҷонибдории табақаҳои камбизоати аҳолӣ барои солҳои 2002-2003, ки Олий Маҷлис қабул кардааст, ҳамоҳанг мебошаду бо назардошти таклифҳои сохторҳои давлативу ғайридавлатӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ (бунёди «Нуроний», «Маҳалла», Кумитаи занон, Ҷунбиши ҷамъиятии «Камолот» ва ғайра) таҳия гардидааст.

Барномаи давлатӣ аз панҷ фасл иборат буда, ҳар кадоми он дар худ тадбирҳои зерини мақсаднок ва мушаххасро дар бар гирифтааст:

баланд бардоштани нақши оила, маҳалла, ташкилотҳои ҷамъиятӣ, иттиҳодияҳои эҷодӣ ва воситаҳои ахбори оммавиро дар тарбия, рӯшан кардан ва таблиғи анъаноти асринаи қадршиносии куҳансолон;

минбаъда пурзӯр кардани тадбирҳоро оид ба ҳифзи иҷтимоии куҳансолон, беҳдошти хизматрасонии тиббӣ, санаториву курортӣ, коммуналиву маишӣ ва нақлиётӣ ба онҳо;

пурзӯр кардани ғамхорӣ ба куҳансолони якка, нафақахӯрон ва маълӯлон, баланд бардоштани дараҷаи хизматрасонии тиббиву иҷтимоӣ;

таъмини иштироки фаъолонаи куҳансолон дар тарбияи авлоди солим ва ба ҷавонон додани таҷрибаи касбиву ҳаётӣ, анъаноти нек ва арзишҳои фарҳангӣ;

такмил додани низоми тарбия ва таҳсили бачагон, ҷавонон

дар рӯҳи эҳтиром, қадршиносӣ ва ғамхорӣ ба волидон ва куҳансолон.

Дар доираи Барнома зиёд кардани нафақа ва кӯмакпулиҳои иҷтимоӣ ба нафақахӯрон, бекор кардани маҳдудият аз рӯи собиқаи корӣ муайян кардани ҳаҷми нафақа барои гурӯҳи нафақахӯроне, ки собиқаи кории онҳо аз собиқаи кории пештар муқаррааргардида зиёд аст, дахлдорӣ пайдо кардани намудҳои ҷудогонаи имтиёзҳо оиди додани ҳаққи хароҷотҳои коммуналӣ, таъмин кардан бо роҳхатҳои санаториву курортӣ, маҳсулоти протезиву ортопедӣ, доруву дармон ва дигар шаклҳои кӯмаки тиббӣ ба шахсони синну соли нафақахӯрӣ пешбинӣ гардидааст.

Бар Барнома диққату эътибори асосӣ ба вусъат додани кӯмаки моддӣ ба нафақахӯрони якка ва маълӯлон нигаронда шудааст.

Доираи васеи тадбирҳо беҳдошти хизматрасонии тиббиро пешбинӣ кардаанд. Аз он ҷумла, ташкил кардани мониторинги мунтазамонаи вазъи тандурустии куҳансолони якка, ба онҳо ройгон расондани хизмати зарурии тиббӣ, гузарондани муоинаи диспансерии тиббии ҳарсолаи шахсони синну солашон нафақахӯр, мунтазам гузарондани муоинаи тиббии куҳансолоне, ки дар маҳалҳои дурдаст истиқомат доранд, муқаррар гардидаанд.

Дар дармонгоҳҳои ноҳиявӣ ташкил кардани марказҳои ташхисиву маслиҳатӣ ва ӯтоқҳои геронтологӣ, вусъат додани истеҳсоли ватании доруву дармон пешбинӣ гардидаанд, ки онҳоро бештар куҳансолон истеъмол менамоянд.

Барнома маҷмӯи васеи тадбирҳоро оиди бо роҳи санаториву курортӣ солим гардондани куҳансолон дар пойгоҳи имтиёзнок, ҳамчунин таҳкими заминаи моддиву техникии муассисаҳои дахлдорро пешбинӣ кардааст. Тармими асосии санаторияҳо барои собиқадорони ҷангу меҳнати «Олтиариқ»-и вилояти Фарғона, «Нуронийлар оромгоҳи»-и шаҳри Тошканд амалӣ гардонда, баъди таҷдид ба истифода супурдани навбати аввали санаторияи «Косонсой» пешбинӣ гардидааст. Ҳамчунин ба санаторияи собиқадорони ҷангу меҳнат мос гардондани санатория-профилакторияи Нурхонаи Тахиатоши Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон дар назар дошта, сохтмони Маркази офияту кардиологии санаторияи «Турон», корпуси ба куҳансолони гирифтори марилиҳои роҳҳои нафас ва диққинафас дар санаторияи «Оқтош» ва ғайра сар шуданд.

Тадбирҳои махсус тармими ҷории хона-интернатҳои «Саховат» ва «Мурувват»-ро пешбинӣ кардаанд.

Барнома корҳои доманадорро аз ташкилотҳои ҷамъиятӣ, аз он ҷумла оиди ташкили истироҳати кӯҳансолон дар маҳаллаҳо, гузарондани тадбирҳои мухталифи ҷамъиятиро дар назар дорад, ки ба баланд бардоштани нақши куҳансолон дар ҳаёти мамлакат нигаронда шудааст. Ба ин масъалаҳо силсилаи гуфтору барномаҳои радиову телевизион, маводҳо дар воситаҳои ахбори оммавӣ ва асарҳои бадей, ҳар гуна азназаргузаронӣ-озмунҳо бахшида мешаванд.

Ҷиҳати фарққунандаи Барномаи давлатии «Соли ҳифзи манфиатҳои куҳансолон» ҳамин мебошад, ки он ҷиҳати худнамоиро надорад. Ҳар як тадбири ба Барнома дохилгардида самти мақсаднок, мӯҳлати мушаххасси иҷрои он ва иҷрогарони масъулро дошта, бо захираҳои дахлдори молиявиву моддӣ таъмин гардидаанд, самти нишонидорро оиди таъмини манфиатҳои табақаи мушаххаси нафақахӯрон ва куҳансолон пайдо кардаанд.

Дар Қарори Девони Вазирон ҷавобгарии шахсӣ оиди амалӣ гардондани Барнома ба зиммаи Комиссияи махсуси ҷумҳурии созмондодашуда, Раиси Шӯрои Вазирони Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, ҳокимони вилоятҳо, шаҳрҳо ва ноҳияҳо, сарварони вазорату идораҳо, иттиҳодияҳои хоҷагидорӣ, ташкилотҳои ғайридавлативу ҷамъиятӣ гузошта шудааст. Онҳо ӯҳдадор ҳастанд, ки амалӣ гардондани вазифаи асосии Барнома — ҳамаи он чизе, ки самтҳо ва нуктаҳои он муайян кардаанд, билохир бояд ба шароити ҳаёт, тандуруст ва кайфияти нафақахӯрони мушаххас, куҳансолон таъсири мусбӣ расонад ва бояд он таъмин гардад.

Барои амалӣ гардондани Барномаи давлатӣ 91,3 миллиард сӯм, аз он ҷумла беш аз 8 миллиард сӯмаш аз буҷаи давлатӣ, беш аз 79 миллиард сӯмаш аз Бунёди нафақаи ҷумҳурият сарф мегардад.

Амалӣ гардондани Барномаи давлатӣ имконият медиҳад аз рӯи моҳият вазъи моддии куҳансолон, анъаноти ҷамъияти моро дар бораи зоҳир кардани диққату эътибори зарурӣ ба таъмини ғамхории махсус ва қадршиносии нисбати куҳансолон назаррас таҳким бахшад.

✵ Қарори Девони Вазирони Ҷумҳурияти Ӯзбекистон ✵

Дар бораи тадбирҳои иловагӣ оиди мустаҳкам кардани тансиҳҳатии занон ва авлоди наврас

Девони Вазирон зикр мекунад, ки амалӣ гардондани тадбирҳои умумидавлатӣ оиди пурзӯр кардани ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ, таъмини манфиатҳои оила, баланд бардоштани нақши занон, ба вуҷуд овардани авлоди солим имкон доданд, ки моҳиятан вазъи иҷтимоиву демографӣ дар ҷумҳурият беҳтар гардад. Муассисоти оила мустаҳкам гардида, шумораи фавти кӯдакони навзод кам мегардад, сохтори синну солии таваллудкунандагон беҳтар гашта, бардавомияти ҳаёти аҳолӣ афзун мегардад.

Дар айни замон таҳлили амиқи нишондиҳандаҳо оиди тандурустии репродуктивии аҳолӣ дар алоҳидагӣ ба минтақаҳои ҷумҳурият нишон медиҳад, ки тадбирҳои андешидашуда кофӣ нестанд. Аз нишондиҳандаи миёнаи ҷумҳурӣ тандурустии репродуктивии аҳолии Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, вилоятҳои Қашқадарё, Сурхондарё, Самарқанд, Хоразм, ноҳияҳои Бандихон, Бахмал, Чироқчӣ, Қӯшработ ва дигар ноҳияҳо моҳиятан хеле қафо мондаанд.

Ба мақсади минбаъда баланд бардоштани дараҷаи маданияти тиббии оилаҳо, таҳкими тандурустии занон, фароҳам овардани шароит барои таваллуд ва тарбияи авлоди солим Девони Вазирон **қарор мекунад:**

1. Комиссияи ҳукуматии доимоамалкунанда оид ба масъалаи авлоди солим, таҳкими тандурустии занон ва баланд бардоштани дараҷаи маданияти тиббии оила созмон дода шавад.

Ба зиммаи комиссия вазифаҳои зерин гузошта шавад:

омӯхтан ва таҳлил намудани вазъи демографӣ дар алоҳидагӣ ба минтақаҳо ва ҳудудҳо, таъмини натиҷанокӣ ҳангоми амалӣ гардондани тадбирҳо оиди беҳдошти тандурустии репродуктивӣ, ҳаллу фасли муаммоҳое, ки пешрафти мусбии ин равандро бозмедоранд;

таҳияи самтҳои устувор ва тадбирҳои мушаххас оиди беҳдошти тандурустии репродуктивӣ, маданияти тиббии ҷавонон ва оила, тавлид ва тарбияи фарзандони солим;

мутобиқсозии фаъолияти вазорату идораҳои манфиатдор, Шӯрои Вазирони Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, ҳокимиятҳои ҳамаи дараҷаҳо, ташкилотҳои ғайридавлативу ҷамъиятӣ дар бобати ба рӯи об баровардани самтҳои устувори маданияти тиббии аҳолӣ, таҳкими оила, тавлид ва тарбияи авлоди солим;

амалӣ гардондани назорат аз болои таҳия, ба рӯи об баровардан ва мониторинги ҳар ноҳияи деҳотӣ ва шаҳрҳо оиди иҷро намудани тадбирҳои маҷмӯъгии ҳарсола аз рӯи тавлид ва тарбияи авлоди солим, пурзӯр кардани ғамхорӣ ба модарон ва бачагон, таҳкими оила;

расондани мадад ба мақомоти худидораи шаҳрвандон ва кумитаҳои занон, телевизиону радиои маҳаллӣ, дигар воситаҳои ахбори умум оиди аз ҷониби онҳо амалӣ гардондани корҳои тавзеҳотӣ дар байни аҳолӣ, махсусан занон, ҷавононе, ки оила барқарор карданианд, оиди муаммоҳои барпо кардани оилаи солим, амалӣ гардондани вазифаи мақсадноки «Модари солим—кӯдаки солим»;

муайян кардани талаб, ташкили ташхиси аризаҳо ва таклифҳо оиди гирифтани воситаҳои профилактика ва пешгирӣ кардани ҳомиладории нозарур ба занон ва мутобиқсозии фаъолият оид ба мақсаднок бо маблағ фаро гирифтан ва устувор таъмин кардани аҳолӣ бо ин воситаҳо тавассути муассисаҳои тиббӣ.

2. Ба Шӯрои Вазирони Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, ҳокимиятҳои вилоятҳо, шаҳрҳо ва ноҳияҳо супурда шавад, ки дар бадали як ҳафта комиссияҳои минтақавиро оид ба масъалаҳои авлоди солим, таҳкими тандурустии занон ва баланд бардоштани дараҷаи маданияти тиббии оила созмон дода, фаъолияти пурсамари онҳоро таҳти сарпарастии ҷонишинони ҳокимон оид ба масъалаҳои ҳифзи иҷтимоии оила, модарон ва бачагон ба роҳ монанд.

3. Ба Вазорати тандурустии Ҷумҳурияти Ӯзбекистон, Бунёди «Соғлом авлод учун», Вазорати молия супурда шавад, ки якҷоя бо Вазорати таълими халқ, Вазорати маълумоти олӣ ва миёнаи махсус, Вазорати фарҳанг, Вазорати меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ, Кумитаи давлатӣ оид ба тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш, Кумитаи давлатӣ оид ба матбуот, Ширкати телевизиону радиои Ӯзбекистон ва дигар сохторҳо, Шӯрои Вазирони Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, ҳокимиятҳои вилоятҳо ва шаҳри Тошканд дар бадали як моҳ барномаи мақсадноки тадбирҳоро оид ба рӯи об баровардани самтҳои устувори баланд бардоштани маданияти тиббии оила, таҳкими тандурустии занон, тавлид ва тарбияи авлоди солим таҳия созанд ва ба Комиссияи ҷумҳурӣ пешкаш намоянд.

4. Ба Вазорати тандурустии Ҷумҳурияти Ӯзбекистон супурда шавад:

кори муассисаҳои тиббӣ, бригадаҳои кӯмаки тиббиву иҷтимоиро махсусан дар деҳот оиди баланд бардоштани сифати хизматрасонии тиббӣ ба духтарон, занон ва оилаҳои ҷавон, расондани хизмати маслиҳати тиббӣ ба занон оиди масъалаҳои алоқаманди баланд бардоштани маданияти тиббии оила, ҳифзи тандурустии модар ва фарзанд пурзӯр гардонад;

якҷоя бо Департаменти равобити берунии иқтисодӣ ва сармояҳои хориҷии Девони Вазирон, Вазорати равобити берунии иқтисодии Ҷумҳурияти Ӯзбекистон, бунёдҳои хайрот ва ташкилотҳои байналхалқии ғайридавлатӣ корҳоро оид ба ҷалб сохтани кӯмаки инсонпарварона ва васоятгарӣ оиди таъмини аҳолӣ бо доруву дармони замонавии зарурӣ ва воситаҳои беҳдошти тандурустии репродуктивии занон пурзӯр гардонад;

расондани ин доруву дармон ва маҷмӯи хизматрасонии машваратиро оиди истифода бурдани онҳо тавассути муассисаҳои дахлдори тиббӣ дар пойгоҳи ройгон ва мувофиқи тартиби ҷории додан, ба ҳисобгирӣ ва назорати истифодабарии дорую дармон ва маҳсулоти таъиноти тиббӣ дар муассисаҳои доимии табобатию профилактикӣ ташкил намояд;

таркиби кадрҳои аккушериву гинекологиро махсусан дар ноҳияҳое, ки дараҷаи тавлид, фавти модарону кӯдакон баланд аст, мустаҳкам карда, онҳоро бо таҷҳизоти зарурии тиббӣ ва доруву дармон, воситаҳои замонавӣ таъмин созад;

якҷоя бо Вазорати маълумоти олӣ ва миёнаи махсуси Ҷумҳурияти Ӯзбекистон дар бадали як моҳ барномаи махсуси бетанаффус баланд бардоштани малакаи кори духтурони аккушер-гинеколог, аз он ҷумла дар пойгоҳи таҷрибаомӯзӣ дар клиникаҳои номдори ҷумҳурият ва ба хориҷ фиристодани онҳо, вусъат додани роҳёбӣ ба имконияткҳои истифодабарии кормандони тиб аз манбаъҳои иттилоот, минҷумла «Интернет» таҳия созад.

5. Муқаррар карда шавад, ки василаҳо ва дорувор барои беҳдошти тандурустии репродуктивии занон аз ҳисоби маблағи ба ин мақсадҳо махсусан ҷудогардида дар ҳадди маблағгузории ҳарсолаи Буҷаи давлатӣ, ки барои бо маблағ фаро гирондани муассисаҳои табобатӣ пешбинӣ гардидаанд, ҳамчунин грантҳои ташкилотҳои байналхалқии ғайриҳукуматӣ харид мегардад ва байни муассисаҳои табобатӣ профилактикӣ ва маслиҳатдиҳии Вазорати тандурустии Ҷумҳурияти Ӯзбекистон ва мақомоти ҳудудии онҳо дар маҳалҳо тақсим мегардад.

6. Ба Вазорати адлия, Вазорати тандурустӣ, Вазорати меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолӣ, Вазорати таълими халқ, Вазорати маълумоти олӣ ва миёнаи махсуси Ҷумҳурияти Ӯзбекистон супурда шавад, ки якҷоя бо вазорату идораҳои манфиатдор ба Девони Вазирони Ҷумҳурияти Ӯзбекистон таклифи зарурӣро, ки имконияти оила барқарор кардани духтарони синну солашон ноболиғро маҳдуд месозад баробари ба муҳокимаи Олий Маҷлис гузоштани он пешкаш намоянд.

7. Ба Вазорати таълими халқ, Вазорати маълумоти оливу миёнаи махсуси Ҷумҳурияти Ӯзбекистон супурда шавад, ки аз соли таҳсили 2002-2003 ба барномаи таълимии хонандагони синфҳои 10-11 мактабҳои маълумоти ҳамагонӣ ва таҳсили 2-3 сола дар литсейҳои академӣ ва коллеҷҳои касбу ҳунар факултативҳои махсусро татбиқ кунанд, ки онро мутахассисон-кормандони соҳаи тиб оид ба масъалаҳои оилаи солим, ақди никоҳ, тавлид ва тарбияи авлоди солим мегузаронанд.

8. Ба Кумитаи давлатии Ҷумҳурияти Ӯзбекистон оид ба матбуот, Ширкати телевизиону радиои Ӯзбекистон, Оҷонсии миллии иттилоотии Ӯзбекистон, воситаҳои ахбори оммавии ҷумҳурият супурда шавад, ки таблиғи васеи нақш ва аҳамияти тадбирҳоеро, ки қарори мазкур пешбинӣ кардааст, таъмин созанд.

9. Назорати иҷрои қарори мазкур ба зиммаи Нахуствазири Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ӯ.Султонов гузошта шавад.

Раиси Девони Вазирон
И. КАРИМОВ.

шаҳри Тошканд,
25 январи соли 2002.

Мушкилосонкун

Ӯ мардест пуркор. Мардест хоксору ҳалим. Ҳамеша дар хидмати мардум камари ҳиммат бастааст. Ӯ ба ҳар корафтодае дасти ёрӣ дароз мекунад. То ҷое тавонад, кӯмак менамояд. Ва бо ҳамин хислати накӯяш дар байни сокинони ноҳияи Узун ба эҳтирому боварӣ сазовор гардидааст. Шояд хонандаи зукко бипурсад, ки ин чӣ фарде буда ва дар хидмати мардум чӣ кори шоёне карда.

Ӯ Насрулло Абдураҳимов мебошад. Дар устохонаи таъмири мошинҳои сабукрави саввуми ноҳияи Узун чун устои чашми кордон дар хидмати мардум аст. 5 нафари кормандон шогирди акаи Насруллост.

Мегӯянд, ки акои Насрулло ҳангоми мактабхонӣ ба мошинсаворӣ ва таъмири он ҳаваси беандоза дошт. Пас аз дарс мошини бародарашро гирифта онро эҳтиёткорона дар кӯчаҳои деҳа савор мешуд ва агар ягон ҷояш аз фаъолият монад, таъмир мекард. Ва ин кор беҳтарин шуғли ӯ буд, дар он солҳо. Дар мактаб бад намехонд. Чун мактабро хатм намуд, баробари ҳамсинфонаш Абдумалик Мавлонов, Раҳматулло Тағоев, Тоҷиддин Ортиқов ба хондан рафт. Ҳамон солҳо дар мактабҳо омӯзиши техникаи хоҷагии қишлок ба роҳ монда шуда буд. Насрулло ба Донишкадаи ба номи Қандил Ҷӯраев ба факултаи номбурда дохил мешавад.

Пас аз хатми донишкада ба хидмати ҳарбӣ меравад. Баробари хатми он дар иттиҳодияи кишоварзӣ кор мекунад. Пасон дар хоҷагии Б. Амонов муҳандис шуда чанд муддат кор мекунад. Дар комбинати таълимӣ низ ба шогирдон аз ин фан дарс мегӯяд. Чанд муддат дар хонааш низ устохона кушода буд. Дар ин ҷо ба ҳамсояҳо ва ҳамдеҳагон ёрӣ мерасонид, ҳангоми таъмирталаб шудани мошинҳояшон. Ҳамин тариқ акои Насрулло на фақат дар ноҳияи Узуну Сариосиё, балки дар вилоят ҳамчун таъмиргари моҳири мошинҳои сабукрав ном баровардa буд. Ба назди ӯ бисёр кордону корчаллонҳо омада аз ӯ хоҳиш мекунанд якҷоя корхонаи таъмири мошинҳо кушоянд. Соли 1993 шӯъбаи 3- уми таъмири мошинҳои ноҳияи Узун ба кор шурӯъ мекунад ва Насруллоро низ ба кор даъват мекунанд. Насрулло ният дошт, ки устохона бисозаду худ дар хидмати мардум камар бандад. Насрулло таклифи бародарашро рад карда натавонист. Акаи Насрулло дар ин корхона ба зуддӣ соҳибобрӯ гашт. Ҳама миҷозҳои шиносаш ба наздаш меомаданд, то ки мушкилашонро осон намояд. Акаи Насрулло ба ҳар як корафтодаро бо муомилаии хуш шунида пас ба кор оғоз менамуд.

Ба қарибӣ ба назди ӯ аз ноҳияи Бойсун Раҳмонов ном мӯйсафеде омад. Ӯ ба ноҳияи Узун ба меҳмонӣ омада будааст. Нохост мошинаш аз гашт мемонад. Аз шогирдаш Фозил усто Насруллоро мепурсад. Ӯ мегӯяд, ки ба куҷое рафта пас аз чанде меояд. Мӯйсафед то омадани усто Насрулло мунтазири ӯ меистад. Мӯйсафед ба усто Насрулло муроҷиат мекунад. Усто Насрулло дар як муддати кӯтоҳ мошини мӯйсафедро соз мекунад. Мӯйсафед ба усто миннатдорӣ намуда, ба ноҳияи худ роҳашро идома медиҳад. Усто Насрулло дар оила падари меҳрубону мушфиқ мебошад. Ӯ соҳиби чаҳор духтару ду писар аст. Чанде пеш ӯ соҳиби набера гашт. Ҳамсинфони усто Насрулло аҳлу тифоқанд. Бо ташаббуси ӯ ҳар сол ҳамсинфон ҷашни зодрӯзи якдигар ва дигар санаҳои таърихиро қайд мекунанд. Ҳамсинфон Абдумалик, Раҳматулло, Наҷмиддин, Абдураҳмон ва Тоҷиддин ҳамеша аз ҳоли якдигар бохабаранд. Тӯю сури якдигарро бо ҳам мебинанд, 2 феврали соли равон усто Насрулло ба синни муборaки 46 қадам мениҳад. Аз номи дӯстон ва наздикони усто Насрулло бо забони шоир гуфтанием.

Қимати мард на ба
симу зар аст,
Қимати мард ба
илму ҳунар аст.

Нуралии РАҶАБ,
паёмнигори
«Овози тоҷик»
дар вилояти Сурхондарё.

Натиҷаҳои ҳамкорӣ

Девони Вазирон қарорро дар бобати гирифтани асбобу ускунаи ҳисобкунии газ дар доираи воми бефоизаи Ҳукумати Ҷумҳурияти Мардумии Чин қабул кард. Вай дар пойгоҳи мувофиқатномаи байниҳукуматӣ амалӣ гардида, мувофиқи он ба мамлакати мо воми бефоиза ба андозаи 30 миллион юан ба мӯҳлати 20 сол, аз он ҷумла даҳ солаш имтиёзнок пешкаш карда мешавад.

Ҳуҷҷати мубодилавӣ дар бораи самтҳои маблағи қарз барои расонда додани асбобу ускунаи ҳисобкунии газӣ J-1,6 ба имзо расонда шудааст, ки дар ҷумҳурияти мо аллакай истифода бурда мешавад.

Мувофиқи ҳуҷҷати ҳукуматӣ муқаррар гардидааст, ки қарзгирандагон аз рӯи ин вом корхонаи «Бошкоммунгаз», Оҷонсии «Ӯзкоммунхизмат» мебошанд. Ҳамчун Оҷонсии аз нигоҳи молиявӣ ҳисобу китоб кардани вом Бонки миллии фаъолияти берунии иқтисодӣ муайян гардидааст.

Ба «Бошкоммунгаз» супурда шудааст, ки бо шарикони чинӣ қарордодро дар бобати расонда додани асбобу ускунаи ҳисобкунии газ ва минбаъда гузоштани он ба маъвои шаҳрвандон, ташкили хизматрасонии минбаъдаи кафолатноку сервисии он ба имзо расонд. Бо асбобу ускунаи ҳисобкунии газ таъмин кардани бунёди манзили шаҳри Тошканд якҷоя бо ҳокимияти шаҳр ба рӯи об бароварда мешавад.

Мувофиқи қарор аз додани пардохти гумрукӣ (ба ғайр аз маблағи расмигардонии гумрукӣ) асбобу ускунаи ҳисобкунии гази ба ҷумҳурият оваранда озод карда мешавад. Корхонаи «Бошкоммунгаз» бошад, аз додани андоз ба арзиши иловагӣ нисбати фурӯхтану васли асбобу ускунаи ҳисобкунии газ ба аҳолӣ озод карда мешавад.

Нишондиҳандаҳо барои соли 2002

Бо Амри Девони Вазирони Ӯзбекистон мувозинати (баланси) истеҳсол ва истеъмоли энергияи барқ барои соли 2002 тасдиқ гардид. Он барои кори устувори корхонаҳо, соҳаҳо ва қонеъ гардондани талаби аҳолӣ ба энергияи барқ нигаронда шудааст.

Ба Консерни давлативу саҳҳомии «Ӯзбекэнерго» супурда шудааст, ки нишондиҳандаҳои мувозинати истеҳсол ва истеъмоли энергияи барқро алоҳида ба семоҳаҳо тақсим карда, лимити муқаррааргардидаро ба истеъмолгарон расонад, ба имзо расондани шартномаҳоро оиди расонда додани энергияи барқ таъмин созад. Ба Вазорати меҳиқтисодиёт ва омор ҳар се моҳ як бор иттилоот дар бобати рафти иҷрои мувозинати тасдиқгардида, аз он ҷумла, тақсими лимитҳо ва амалан истифода бурдани онҳо аз ҷониби истеъмолгарон дар алоҳидагӣ бавазорату идораҳо, консернҳо, корпоратсияҳо, ассотсиатсияҳо ва иттиҳодияҳо пешкаш карда мешавад.

«Туркистон-пресс».

Ёдбуд

«Ҳунар беҳ аз ту шуд, ту аз ҳунар беҳ»

Дар авохири соли куҳан хабари нохуше расид, ки қалби аҳли санъати Ӯзбекистону Тоҷикистон, дилбастагони ҳунари «Шашмақом»-ро реш-реш намуд. Сарояндаи беҳамто, Ҳунарпешаи мардумии Тоҷикистон, Барандаи Ҷоизаи давлатии Тоҷикистон ба номи Рӯдакӣ Барно Исҳоқова аз олам даргузашт. Олами санъати мақомхониро ҳофизе абадулабад тарк гуфт, ки ҷояшро касе наметавонад гирад. Дареғо, дареғо...

Аҳли хонаводаи мо ҳам дилбастаи ҳунари шашмақом аст. Барои падидоии ин дилбастагӣ, фикр мекунам, пеш аз ҳама шояд овози Барноапа боис шудааст. Дар синфи 8 таҳсил мекардем. Соли 1973 аз шаҳри Истаравшан ба деҳаи мо устоди нави фанни адабиёти тоҷик Муртазо Ҳакимов омаданд. Устоди мо на фақат хеле дониши фарох, балки услубу усули хоси дарсгӯӣ доштанд. Баъдтар фаҳмем он кас аспирантураро ҳам хатм карда, солҳои зиёд дар Донишгоҳи таълиму тарбияи омӯзгорон кор карда будаанд. Муаллим ҳар гоҳе аз хусуси ин ё он шеъру ғазали шоирони классик сухан мерафт, албатта аз Барно Исҳоқова ёд мекарданд. Мегуфтанд, ки «ин ғазал дар иҷрои Барноапа боз ҳам муассиртар аст». Ё ногаҳон аз карнайи радиои сутунчӯб, ки дар назди мактаб шабу рӯз «гап мезад» агар садои Барноапа паҳн шавад, устоди мо дарсро қатъ намуда, ором мегирифт, гӯш ба оҳангу суруд медод. Мо, мутаассифона, он вақтҳо он эҳсосоту бардошти олии устоди хешро аз таронаҳои Барно Исҳоқова, умуман санъати классикӣ чандон дарк намекардем, аммо дар ҳар сурат овози Барноапаро аз байни дигар овозҳо фарқ карда метавонистагӣ шудем. Баъдтар дар хонаи мо қартаҳои овози Барноапа ва акси он кас пайдо шуданд. Чунки бародарони муаллимам Шоҳсалим ва Тошбой Муҳаббатовҳо (ҳоло ҳар ду ҳунарпешагони шоистаи Тоҷикистон ҳастанд) дар вақтҳои фориғ аз кор «Дугоҳ» ва «Сарахбори ороми ҷон»-ро (бар ғазали Ҳофиз) аз қартаи Барно Исҳоқова меомӯхтанд. Ҳамин зайл, ин овоз аз овони бачагӣ ба дилам нишаста монд. Акнун бо гузашти солҳо дар ҳама ҳолат-хоҳ бисёр шод бошам, ё аз ҳад беш дилтанг, суруди Барноапаро мешунавам. Ҳамеша ба гӯшам овози дилнавозу рӯҳбахши он кас садо медиҳад. Худо биёмурзадашон!

❀❀❀

Аммо, мутаассифона, солҳои донишҷӯӣ ва кор дар Душанбешаҳр ба ман муяссар нашуд, ки бо Барноапа ҳамсӯҳбат шавам, саҳехтараш, гарчанд борҳо рӯ ба рӯ омадам, ҷуръат накардам бо он кас мулоқӣ шавам. Моҳи апрели соли 1990-ум дар Душанбе 1400-солагии асосгузори мусиқии классикӣ Борбади Марвазӣ пуршукӯҳ ҷашн гирифта шуд. Мо бо журналисти хушбаён, корманди маҷаллаи «Гулистон» Шералӣ Сокин аз як утоқи меҳмонхонаи «Тоҷикистон» ҷой гирифтем. Ҳар рӯз бо анҷуману консертҳои аҷоиб мегузашт. Рӯзе тарафи шом Шералиака хурсанд омад. Ӯ гуфт, ки дар меҳмонии Барно Исҳоқова буд. Ман бошам ӯро сарзаниш кардам, ки чаро аз ин сӯҳбат маро огоҳ накард. Яъне, ин дафъа ҳам имконияти мусоид аз даст рафт. Аммо сурудашон ҳар рӯз ҳамдами ман буд ва ҳаст.

❀❀❀

Барно Исҳоқова худ зодаи шаҳри Тошканд буд. Соли 1927 дар оилаи хизматчӣ ба дунё омад. Аввалин сурудаш бо номи «Алла» соли 1939 дар озмуни Ҷумҳурии Ӯзбекистон сазовори ҷоиза дониста шуд. Ӯ солҳои зиёд дар радиои Ӯзбекистон кор кардааст. Устод Юнус Раҷабӣ дар сарнавишти вай нақши муҳим бозидааст. Аммо Нериё Аминов на кам аз вай. Ӯро соли 1950 ба Душанбе овард. Бо Фазлиддин Шаҳобов, Бобоқулову Шоҳназар Соҳибов барин устодони мақом ошно намуд. Ва Барноапа то соли 1992, то замони ҳиҷрат аз Душанбе дар роҳҳои хизмат ба санъати тоҷику ӯзбек талош варзид, «Шашмақом»-ро дар байни мардум ташвиқ кард, ғазалҳои шоирони классикро умри тоза бахшид, даҳҳо шогирдон ба камол расонд. Ба ғаму шодии мардум шарик буд. Нависандаи ин ҷумлаҳо худ гувоҳ буд, ҳангоме мардум шоири маҳбуби худ Мирзо Турсунзода ва ҳунарпешаи воломақом Маҳмудҷони Воҳидро ба роҳи вопасин гусел мекарданд, Барноапа «Муноҷот»-ро хонда, мегирист!

Ба шарофати Барноапа дастаи мақомсароёни тоҷик дар симпозиумҳои байналмилалии мусиқии классикӣ, ки солҳои 1978, 1983 дар Самарқанд гузашт, пешсаф шуданд. Гувоҳон мегӯянд, ки вақте Барноапа дар майдони Регистони Самарқанд месуруданд, ногаҳон чанд булбуле аз куҷое пайдо шуда, сари вай ҷамъ омада ба овози гирои ӯ ҷӯр шуданд.

Дар бораи ҳунари волои ӯ бузургон ҳам бисёр гуфтаанд, навиштаанд. Чанд иқтибосе аз номаи саркушодаи нависандаи беҳамто раҳматӣ Фазлиддин Муҳаммадиев, ки соли 1982 дар остонаи ҷашни 8 март таълиф шудааст: (Аз рӯи навишти нависандаи маҳбуб ин ҳолат дар бозори Олойи шаҳри Тошканд рух додааст) «Ҳамаи ин муддате, ки дар бозор будам, гоҳ савту гоҳ суруде ба гӯш мерасид. Гумон мекардам, ки ин навоҳо аз карнайи радио бармеоянд. Аз нахустин калимаи ғазал пай бурдам, ки ин овози Шумост, апаи Барно... Ба сӯйи овоз рафтам. Карнай ё сандуқчаи радио дар ҳеҷ ҷо ба назар намерасид. Аммо пасу пеш ва ба чапу рост гашта, мавқеи муносибтаринро дарёфтам. Ин ҷо (яъне дар бозори Олойи Тошканд Ш.М.) яке аз майдонҳои марказии бозор буд, ки дар мобайнаш фаввораe сохтаанд. Аз фаввора садҳо адад ҷараёнҳои борики об боло ҷаҳида, ба қатраҳои борон омехта, ба рӯйи ҳавз мерехт. Акнун ба атроф назаре афканда дидам, ки ба гирди ҳавз аз ман бештар тошкандиҳои зиёде ҷамъ омадаанд. Борон хеле шиддат ёфта буд ва якҷоя бо шарроси фаввора бо суруд андаке ҳам бошад, халал мерасонид. Вале Шумо «Муноҷот» мехондед апаи Барно ва ҳама саропо гӯшу хуш буданд... Шумо «Муноҷот» мехондеду ман ҳам ба хаёл рафта будам. Шумо қисми зиёди сурудҳои классикиро беҳтар, дилхурӯштар аз дигарон мехонед... ба гумонам Шумо қабл аз расидан ба хидмати сомеонатон (шунавандагонатон — Ш.М.) басе ранҷ мебаред, то ба мувофиқати томи оҳангу сухан ноил шавед, то ки савту калом ба ҳам ба тарзи ногусастанӣ васл ёбад».

Шоири маҳбуб Гулназар моҳи апрели соли 1992 ба сӯҳбати апаи Барно муваффақ шуда, барои ҳафтаномаи «Адабиёт ва санъат» мусоҳибае тайёр карда буд, ки дар яке аз мавридҳо аз забони Барноапа чунин мехонем: «Оҳангҳои «Шашмақом» осмонианд, аммо шеъри шоирони имрӯзии мо бисёр заминӣ. Чӣ хел дар оҳанги бостонӣ «Пахтаро чин, пахтаро!» мегӯед?!».

Оре, суруду савти классикӣ бо шеъру ғазали классикӣ зинда ва побарҷост. Ман намедонам, барои тарғиби таронаҳои классикӣ ғазалиёти шоири классик кӯмак кардааст, ё барои ривоҷи ғазалиёт навою таронаҳои «Шашмақом». Аммо яқин аст, ки он ҳар ду аз якдигар ҷудо нестанд, балки тавъаманд. Вақте дар овози Барно Исҳоқова чунин сатрҳои Ҳофизи Шерозиро мешунавед, барҳақ идроки он суханони пайғамбари шеъру ғазал боз ҳам возеҳтар мегардад:

Сабо, ба лутф бигӯ он
ғизоли раъноро,
Ки сар ба кӯҳу биёбон ту
додаӣ моро.
Шакарфурӯш, ки умраш
дароз бод, чаро?
Тафаққуде накунад тӯтии
шакархоро.
Ба хулқу лутф тавон кард
сайди аҳли назар,
Ба дому дон нагиранд мурғи
доноро.
Чу бо ҳабиб нишиниву бода
паймоӣ,
Ба ёд ор муҳибони
бодапайморо.
Надонам аз чӣ сабаб ранги
ошноӣ нест,
Сиҳиқадони сияҳчашму
моҳсиморо?...

Барноапа таронаеро бар ғазали Саъдии Шерозӣ дар байни мардум чунин талқин кардааст:

Хуштар аз даврони ишқ
айём нест,
Бомдоди ошиқонро шом
нест.
Мутрибон дар завқу сӯфӣ
дар самоъ,
Ишқро оғоз ҳаст, анҷом нест.
Кори ҳар ҷӯяндаеро охирест,
Орифонро мунтаҳои
ком нест.

«Дугоҳ» бо овози Барноапа чунин насиҳат карда:

Соқӣ, ту май ба ҷоми
биллӯрин чӣ медиҳӣ,
Аз гил пиёла соз, лаби ёр
нозук аст...

Дар оҳанги «Ироқи Бухоро» ин байтҳои Ҳофизи лисонулғайб боз ҳам таъсирбахштар ба гӯш мерасанд:

Биё, то гул барафшонему
май дар соғар андозем,
Фалакро сақф бишкофему
тарҳе нав дарандозем.
Сабо, хоки вуҷуди мо бад-он
олиҷаноб андоз,
Бувад к-он шоҳи хубонро
назар бар манзар андозем...
Яке аз ақл мелофад, яке
томот мебофад,
Биё, к-ин доварихоро ба
пеши довар андозем.

❀❀❀

Барно Исҳоқова на танҳо дар сурудани таронаҳои классикӣ, балки дар офариниш ва ташвиқи таронаҳои мардумӣ ва асарҳои оҳангсозони тоҷик ҳунари беҳамто, истеъдоди волои худро нишон дода буд.

Дар миёнаҳои солҳои 80-уми асри гузашта донишманди маъруф академик Аҳрор Мухторов пас аз яке аз сафарҳои Афғонистон барои ҳафтаномаи «Адабиёт ва санъат» шеъри шоири афғонистонӣ Учқуни Ҷиғатоиро таҳия карда буд. Аммо, мутаассифона, он шумораи ҳафтаномаро аз даст дода будаам. Вале, хушбахтона, боз як дӯстдори ҳунари хушсалиқаи Барноапа инсони шариф Абдуҳафиз Аминови самарқандӣ, ки наворҳои ҳофизони таронаҳои классикиро зиёд дорад, дар солҳои пурошӯби Тоҷикистон бо ҳазорон азоб сабтҳои худро то Тошканд расондааст, таскини қалби ман шуд. Он шеъри Учқун, ки «Бар васфи Барно» ном дорад, дар яке аз барномаҳои мусиқии радиои Тоҷикистон перомуни эҷодиёти ин сарояндаи бетакрор дар овози ровии беназир Абдулқодир Маниёзов садо додааст, ба туфайли Абдуҳафизака бароям сайди хубе шуд. Учқуни Чиғатой аз дур мухлиси Барно шуда, чунин ғазали ширинро бар васфаш суруда будааст:

Шудам Барно, гирифтори
садоят,
Магар сеҳр аст дар савту
навоят?
Шавам маст аз сурӯди
дилрабоят,
Таолаллоҳ ба овози расоят.
Ман аз овози гирои ту
гардам,
Зи шӯрангез овои ту гардам.
Сазад аз номи Барнои
ту гардам,
Бигардам аз туву гирам
балоят.
Сурудат ҳар кадом аз
якдигар беҳ.
Ҳунар беҳ аз ту шуд, ту
аз ҳунар беҳ.
Шунидан аз ту ҳар ашъори
тар беҳ,
К-аз ин беҳтар чӣ беҳ гӯям
баҳоят?!
Ба оҳангат дили девона
рақсад,
Дили девона не, фарзона
рақсад.
На танҳо хеш, ҳам бегона
рақсад,
Ту гар бегонаӣ, ман
ошноят.
Мақоми «Шашмақом»
аз ту баланд аст,
Суруду мусиқӣ ҳам
арҷманд аст.
Садоят бар ҳама азбас
писанд аст,
Ба пеши родийо хонам
дуоят!

Барноапа Исҳоқова санъаткоре буд беҳамто. Аз ӯ шогирдони зиёд, аз ҳама муҳимаш таронаҳои рӯҳбахшу диловез барои мо мерос монданд. Сурудаҳои ӯ боз солиёни зиёд паси гӯшҳои ихлосманди санъати безаволи вай садо медиҳанд. Аммо, дареғо, ки Барнои дигар намеояд! Яке аз ситораҳои осмони «Шашмақом» хомӯш шуд. Аммо умедворем, ки боз ситораҳои тобон медурахшанд, аммо на мисли Барноапа, бо дурахши худ!

Шоқаҳҳори МУҲАББАТЗОД,
Сармуҳаррири сарредаксияи барномаи радиои Ӯзбекистон барои кишварҳои Шарқ.

Корҳои хайр

Дар «Хонаи меҳрубонӣ»-и шаҳри Фарғона оид ба тармими бино корҳо суръат мегиранд. Аз рӯи ҳисобу китоби пешакӣ кӯмаки аз ҷониби васоятгарон расондамешуда 450 миллион сӯмро ташкил дод.

— 200 нафар куҳансолони ин даргоҳ ҳамеша дар маркази диққати мост, — мегӯяд ҷонишини сардори Сарраёсати меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии вилояти Фарғона А.Охунҷонов. — Соли гузашта ба онҳо зиёда аз 22 миллион сӯм ёрии моддӣ расонда шуд.

Ба ғайр аз ин маълӯлони солхӯрдаи маскуни вилоятамон соли гузашта бо аробачаҳои маълӯлӣ ва аппаратҳои шунавоӣ таъмин карда шуданд. Зиёда аз ду ҳазор падарону модаронамон дар санаторияҳои мамлакатамон саломатиашонро барқарор карданд.

Эъзози куҳансолон ба халқи мо хос аст. Аз ҷониби Президентамон Соли ҳифзи манфиатҳои куҳансолон эълон карда шудани соли 2002 дар шароити замони нав барои ба ин анъанаи шарафнок боз ҳам аҳамият додан асос гардид. Дар вилоят зиёда аз 215 ҳазор нафақахӯрон истиқомат мекунанд. Барои ҳамаҷониба кӯмак расондан ба куҳансолони танҳое, ки ба нигоҳубин мӯҳтоҷанд, 370 нафар кормандон онҳоро ба қайд гирифта, мунтазам ба аёдаташон мераванд.

— Шаш сол аст, ки беморам, ба ман Ҷамила Абдусатторова нигоҳубин мекунад, — мегӯяд Галина Миллер, ки дар хонаи 46-и кӯчаи Қӯқанди ноҳияи Қиргулӣ истиқомат мекунад. — Ман аз ӯ барои он беҳад миннатдорам, ки бо муҳаббат ғамхорӣ мекунад, корҳои хонаамро ба ҷо меоварад, бароям дору меорад. Ман анъанаву одатҳои халқи ӯзбек, хусусан сифатҳои эҳтиром ба калонсолонро қадр мекунам.

Р. КАМОЛОВ,
мухбири ЎзА.

Рӯйдоди фарҳангӣ

Тақдимоти маҷаллаи байналмилалӣ

Дар ҷамъияти дӯстии Ӯзбекистон бо кишварҳои хориҷа тақдимоти маҷаллаи Бунёди байналмилалии фарҳангии Зиёдулло ШАҲИДӢ «Фонус» баргузор гардид.

Сардабир ва масъули ин нашрия профессор Мунира Шаҳидӣ буда, ҳайати таҳририя аз Мервет Абусеитова, Мухтор Шаханов (Қазоқистон), Ботурхон Валихӯҷаев, Учқун Назаров (Ӯзбекистон), Мӯсо Диноршоев, Кароматулло Олимов, Абдунабӣ Сатторзода (Тоҷикистон), Свен - Эрик Лидман, Мэрик Табор (Шветсия) ва Иванка Райнова (Булғория), Адаш Токтосунова (Қирғизистон) иборатанд.

Мақолаҳои маҷалла ба забонҳои англисӣ, русӣ, тоҷикӣ ва ӯзбекӣ чоп мегардад. Барои гузарондани тақдимоти маҷаллаи «Фонус» гурӯҳи фаъолони Бунёди байналмилалии фарҳанги Зиёдулло Шаҳидӣ, намояндагони сафоратхонаҳо, олимон, фарҳангшиносон, журналистон ва як теъдод аз аъзоёни Бунёди фарҳанги «Ориёно» ҳозир шуданд.

Маҷлиси мутантани тақдимотро сардабири маҷаллаи «Фонус» Мунира Шаҳидӣ оғоз намуд ва пиромуни нашри маҷалла ва аҳамияти он дар инкишофи робитаҳои байни фарҳангии кишварҳои мухталиф сухан гуфт.

Барои кӯмаки молӣ ва дастгирии ташаббуси гурӯҳи фаъолони Бунёди байналмилалии фарҳанги Зиёдулло Шаҳидӣ ба сафорати Швейтсария дар Тошканд изҳори сипосгузорӣ намуд ва риштаи суханро ба муовини сафири ин кишвар Даниел Ҳун дод.

Пас аз он олимон, фарҳангшиносон ба навбат дар бораи аҳамияти чопи ин маҷалла дар миқёси минтақа сухан гуфтанд.

Раиси Бунёди фарҳанги тоҷик «Ориёно» Давлатбек Саъдуллоев дар сухани худ илова намуд, ки «Маҷаллаи Фонус» чароғе аст, ки фарҳанги кишварҳои Осиёи Марказӣ ва Урупоро муқоисавӣ меомӯзонад». Маълум аст, ки дар кишварҳои ҷаҳон ҷамъомадҳо, семинару конфронсҳо ва мулоқотҳои олимону аҳли ҳунар бахшида ба фарҳангҳо баргузор мегарданд. Бунёди байналмилалии фарҳанги Зиёдулло Шаҳидӣ аъзои як қатор созмонҳои омӯзиши робитаҳои байнифарҳангӣ дар миқёси ҷаҳон мебошад.

Мутахассисон бо баррасии ғоя ва таълимоти омӯзиши робитаҳои байнифарҳангӣ хонандагонро шинос мекунанд.

Дар тӯли асрҳо Осиёи Миёна пайвандгари фарҳангҳо ва тамаддунҳои пешрафтаи ҷаҳонӣ буд, ки ин маҷалла низ аз паи ин ҳадаф сайъ мекунад.

Х. ЎРОЛЗОДА,
хабарнигори ҷамоатии «Овози тоҷик».

«Шарбат» дар Интернет

Дар ноҳияи Зангиота корхонаи хурди истеҳсоли молҳои истеъмоли халқи «Шарбат» ба шабакаи Интернет пайваст шуд.

Ҳоло дигар тадбиркорони ноҳия ҳам тавассути ин корхона бевосита аз Интернет истифода бурда метавонанд.

— Аз ин ҷо ҳар як тадбиркор маълумоти заруриашро гирифта метавонад, — мегӯяд роҳбари корхона О. Толибов.— Интернет барои онҳое, ки маҳсулоташонро ба бозори ҷаҳонӣ баровардаанианд, хеле зарур аст.

Дар арафаи соли нав дар корхона боз як сехи нав ба истифода супурда шуд. Дар натиҷа дар ҷамоае, ки 25 нафар меҳнат мекунад, боз 10 ҷои нави иловагии корӣ арзи вуҷуд намуд. Дар сехи нави истеҳсоли маҳсулоти қаннодӣ дар як моҳ қариб 80 тонна маҳсулот бароварда мешавад. Дар айни замон дар ин ҷо дар як сол қариб 60 тонна маҳсулоти макаронӣ, зиёда аз 30 тонна яхмос тайёр карда мешавад. Ба ғайр аз ин дар гармхонаи корхона, ки 40 сотих майдонро ишғол мекунад, гулҳои ҳархела рӯёнда мешавад.

Андеша

Асрори дарозумрӣ

Таърихи инсоният шаҳодат медиҳад, ки ҳазорсолаҳо ин ҷониб инсон ба муқобили марг мубориза мебарад. Дар кашфи асрори дарозумрӣ дар ҳама мамлакатҳо ва дар ҳама манотиқи олам бо ҳар роҳу восила чораҷӯӣ менамоянд. Дар Юнону Чин, мамолики аъробу машриқзамин садҳо, ҳазорон нафар уламо баҳри кушоиши ин гиреҳ — дароз намудани умри инсон дониш ва таҷрибаҳои худро сафарбар намудаанд. Барои кашфи асрори дарозумрӣ «оби зинда», «оби мурда», «оби ҳаёт», «шарбати ҳаёт», «чои махсуси дарозумрӣ», «шарбати ҷовидон», «санги файласуф» ихтироъ намуданд. Маҳз ба ҳамин мақсад имрӯз ҳазорон нафар табибон пайдо шудаанд, яке фариштаҳоро «даъват» менамоянд, то дар ҷои хоби бемор ӯро «табобат» намоянд, экстрасенсҳои беадад бо биотоки узви бадани хеш аз беморон касолатро «дур» карда умрро «дароз» менамоянд. Дидем табибнамоҳоеро низ, ки китобчаи Армстронг: «Оби ҳаёт»-ро дастури амал намуда, ба беморони худ нӯшидани пешоби вайро тавсия менамоянд, гӯё «маҳз пешоби инсон — манбаи ягонаи дарозумрист...»

Иддае аз табибони дунё (табибони кишвари мо аз он мустасно нестанд), растаниҳои мухталифро ҷамъоварӣ намуда, аз он ҳар гуна малҳаму давогӣ тайёр мекунанд, мизоҷони онҳо низ кам намебошанд. Одамони сарватманд то ба ҳол ба решаи женшени машҳури Чину Шарқи Дур дилбастагӣ доранд. Мумиёи асл, шири одамӣ, шохи оҳу, узвҳои ҷонзодҳои аз батни модар ба даст омада, ҳосили узвҳои таносулии ширхораҳо, равғани саг, хук, бӯрсуқ, хирс, устухони фил, тоза намудани узвҳои ҳозима, баровардани хуни ҳаром, бо роҳи истифодаи зулук, ё наштарзанӣ, иваз намудани хуни бемор ба хуни ҷавон ва даҳҳо усулҳои дигари барои ин ё он манотиқ анъанавӣ ҳанӯз идома дорад ва аз як минтақа ба дигар мегузарад. Дуохонҳо, муллоҳои, қасидахон, ҷиннихонҳо инчунин эътироф шудаанд.

То ба ҳол ба ҳеҷ кас муяссар нашудааст, ки асрори то 300 — 400 сол умр дидани зоғро ифшо гардонад. Ҳамчунин ягоне олими дунё гуфта наметавонанд, ки ҳадди ниҳоии умри инсон чанд сол мебошад, ё чӣ бояд кард, ки инсон дарозумр бошад, 150 — 200 сол умр бинад.

Дар айни замон ҳаминаш аз тарафи Ташкилоти умумиҷаҳонии нигаҳдории тандурустӣ (ВОЗ) маълум, ки одамони то 44 соларо — ҷавонон, 45 — 49 соларо — миёнсолон, 60 — 74-соларо — калонсолон,75 — 89-соларо — пир ва одамонеро,- ки синнашон ба 90 — 100 расидаву аз он гузашта бошад, дарозумр мегӯянд.

Дар байни мардуми мо низ ҳар касеро, ки дар синни нафақа, яъне 60 ва аз он боло бошад, одатан «одами пир» меноманд. Ҳол ин аст, ки синни 60 на барои ҳама синни пирӣ, ё нафақаву аз «майкада берун» шудан аст. Дар баъзе мамолик ба нафақа мардонро аз 65 - солагӣ, занонро аз 60-солагӣ мебароранд. Имрӯз дар ҳама идораву корхона 70-солаҳоеро дидан мумкин аст, ки ҳеҷ ба нафақахӯр монанд намебошанд. Аниқтар гӯем, аз синну соли худ хеле ҷавонтар менамоянд.

Боре ба идораи рӯзнома яке аз бастакорони номии Ӯзбекистон Карим Ҳоҷӣ, ки нав ба нафақа баромада буданд, ташриф оварда, навиштаи худро ба яке аз ходими рӯзнома, супурданд. Сипас, ҳангоми баҳсу мусоҳиба меҳмон худро аз ҳамсӯҳбати хеш калон пиндошта чанд бор ҳаминро таъкид намуд ва узр гуфта ба «ту» гузаштанд. Тоҳир Олимбоев дар охир синни меҳмонро пурсиданд. Маълум шуд, ки бастакор аз ин кас қариб 10 сол хурд будаанд. Тоҳир-ака барои ин, ки меҳмон иззо накашанд «ҳоло бачча будаед-ку» — гуфта монданд. Дар асл ҳам, Тоҳир-акои мо хеле ҷавон метобанд.

Ин гуна мисолҳо бисёранд, баъзеҳо ришу фашро монда, дили худро барвақт аз ҳаёт «шуста», худро пир месозанд.

Дар ҳар давру замон «пирӣ» дар синну соли гуногун маълум мешавад. Аз адабиёти рус медонем, ки «умри балзакона» ҳаст. Ва занонро дар 30 — солагӣ солхӯрда меҳисобиданд. Чунин ҳол дар байни халқи мо низ мушоҳида мешавад. Ба ҳамин сабаб ҳоло ҳам агар зане дар 30 — солагӣ ҳомила шуда ба таваллудхона афтад, духтуронро воҳима зер мекунад. Ҳол он ки зани 60 — сола, марди 90 — сола ҳам фарзанд мебинанд. Н.В.Гогол дар повести «Старосветские помешики» («помешикҳои куҳна») Афанасий Ивановичи 60 соларо «мӯйсафед», Пулъхари Ивановнаи 55 — соларо «кампир» ном ниҳода буд: он вақт умри одамон дар Россия ба ҳисоби миёна 33 сол ҳисоб шудааст. Алҳол ҳаёт дигар аст, дар синни нафақа бисёрҳо пир наметобанд, қобилияти кориашон ҳам паст нарафтааст.

Дар як мусоҳибаи матбуотӣ, бахшида ба 50 — солагии зодрӯзаш нависанда Адаш Истад ба хабарнигор гуфта буд, ки ҳанӯз дар хоб давраи бачагиам мебинам, байни ҳамсолонам дар кӯчаҳои деҳа бозӣ мекунам.

Ин ду мисол беҳуда нест. Гуфтанием, ки калиди умри одамӣ дар дасти худост. Аммо ҷилави роҳи умр дар дасти худи ҳар фард аст. Мисолҳои бисёре, ки оиди истеъмол накардани машрубот, ё маҳсулоти гӯштӣ ва серравған гуфтаанд, қариб ҳама ба ҳақиқати ҳаёти одамӣ рост намеояд. Якеро мебинед, ки мунтазам ҳам машрубот истеъмол мекунаду ҳам тамоку дуд мекунад ва аз ҳеҷ хӯрданӣ парҳез намедорад, умри дароз мебинад. Дигар, баръакс: кораш парҳез, маслиҳатгараш — духтуру табиб, аммо ҳеҷ аз беморӣ раҳо намегардад. Ҳамеша табъаш — хира, рангаш — зард, бо атрофиён муомилааш — сард. (Худо раҳматаш карда бошад, ҳамкорамон — Аҳмадҷон Изомовро. Бечора ҳатто дар тобистон аз истеъмоли бодрангу тарбуз, ё харбуза парҳез мекард. Метарсид, ки мабодо аз селитраи меваю сабзавот заҳролуд нашавад...)

Як назари сатҳӣ ба адабиёти махсуси тиб. Вуҷуди инсон ниҳоят мураккаб аст. Дар организми зинда ҷараёни аз байнравӣ, яъне мурдан ва аз нав таваллудшавӣ муттасил ба амал меояд. Тавлиди ҳуҷайраҳои нав ва пиршавию мурдани фарсудаҳои он ҳолати табиӣ будааст. Мувофиқи маълумотҳо дар организми одам ҳар дақиқа се миллиард ҳуҷайра мурда, қисме аз он барқарор мешудааст. Ҳуҷайраҳои сурхи хун — эритроситҳо ҳамагӣ 120, дар баъзе организмҳо 130 рӯз умр медидаанд. Дар як сония қариб се миллион эритросит мурда, дигараш тавлид мешудааст. Ҳамарӯза дар ҳудуди 300 миллиарди он нав мешудааст. Аз рӯи ақидаи олимон элементҳои гуногуни хуни мо дар як сол се маротиба пурра нав мешудааст. Ҳамин тариқ, пардаҳои нозуки даруни рӯдаҳо, пӯсти бадан, нохунҳо, мӯйи сар дигар мешудааст. Яъне, ки организми одам муттасилан таҷдид мешудааст. Масалан, дар дохили меваю рӯдаҳо микро — организмҳои (микробҳои) фоидаовар ва зараровар будаву ҳамеша байни худ мубориза мебаранд. Вуҷуди қавӣ дорои миқдори бештар ва пурқудрати микробҳои фоидаовар будаву он тансиҳатиро нигоҳ медорад.

Имрӯз бисёр одамонеро мебинем, ки на фақат дар 70 — 80- солагӣ, ҳатто дар синни 90- солагӣ низ чолоку бардам, ҳофизаи хуб доранд, шавҳари меҳрубони зани ҷавонанд. Аксари онҳо на аз илми геронтология (герон — пир, логос — таълимот) хабар доранду на аз ҳуҷайраҳои мурандаю зинданашавандаи вуҷудашон. Бисёре аз эшон табъи дил, дар доираи хоҳишу имконияти хеш озод будаанд. Худро кам озор медиҳанд. Худ шоҳу табъи худро вазир мегиранд. Бо амри дил мехӯранду мепӯшанд, менӯшанду сафо мекунанд. Ба воқеаъи атроф камтар эътибору эътино менамоянд. Дарозумҳоеро, ки ман медонам, чунинанд.

Тавре, ки шоири файласуф Мирзо Бедил фармудаанд:

...Ки ҳар кас ба ин
рахши гардунсавор,
Кунад сайри афлок
андешавор...

М. РАҲГУЗАР,
рӯзноманигор.

«Бухоро-Хвашен КоЛТД» ба бозори ҷаҳонӣ

Абрешими Хитой аз қадимулайём ба тамоми ҷаҳон машҳур аст. Ба ин бозори ашёвӣ на ҳар як давлат баромада метавонад. Вале кирмакпарварони бухороӣ роҳи ба ин бозор баромаданро ҷустанд. Дар воқеъ, онҳо маҳсулоти «абрешимин»-ро дар ҳамкорӣ бо Чин бо созмон додани корхонаи муштараки ӯзбекистонию чинии «Бухоро Хвашен КоЛТД» тайёр карданд.

Корхонаи муштаракро баҳори соли гузашта ҷамъияти саҳҳомии «Бухоро ипаги» якҷоя бо шарикони чинӣ созмон дода буд. Арзиши лоиҳавии корхонаи нав 2,22 миллион доллари ИМА-ро ташкил медиҳад. «Бухоро ипаги» ба хазинаи оинномавии вай бо маблағи 38 фоиза даромад.

Дар корхонаи муштарак, ки маҳсулоти андозаҳои ҷаҳонибоб мебарорад, тамоми ҷараёни корро компутер иҷро мекунад. Нафисиву ғафсии ресмонро худи дастгоҳ назорат мекунад. Баробари ба истифода супурда шудани корхонаи муштарак 350 нафар занони бухороӣ бо кори доимӣ таъмин шуданд.

Соли ҷорӣ дар арафаи иди Наврӯз хатти дуюми корхона ба кор оғоз мекунад. Ин маънои онро дорад, ки боз 130 ҷои корӣ арзи вуҷуд мекунад. То имрӯз ба бозори Чин 25 тонна маҳсулот фиристода шуд. Баробари бо тамоми иқтидор ба кор сар кардани корхона дар ин ҷо 1100-1200 тонна ашёи хом аз нав кор карда мешавад ва қисми зиёди вай ба бозори беруна меравад.

Маҳсулот ба содирот

Аз ба кор оғоз кардани заводи пахтатозакунии Вобкент ҳамагӣ ду сол гузашт. Вале дар бадали ин мӯҳлати кӯтоҳ корхона дар низоми иттиҳодияи минтақавии «Бухоропахтасаноатсотиш» ҷои муносиби худро ишғол намуд. Дар заводи мазкур, ки имконияти дар як сол қабул ва азнав кор кардани 40 ҳазор тонна пахтаро дорад, зиёда аз 170 нафар меҳнат мекунад.

98 фоизи нахи азнавкоркардаи онҳо, яъне қариб тамоми маҳсулот ба содирот меравад. Нахи заводи пахтатозакунии Вобкентро фирмаҳои швейсарии «Доновант», итолиёии «Индутен», «ДЭУ»-и Ҷумҳурияти Куриё мехаранд. Як қисми маблағро ҷамоаи завод барои таъмири мактабҳо, рушди футболу теннис, инчунин барои ободонии ноҳия ҷудо мекунад.

Неруи содиротӣ меафзояд

Ҷамъияти саҳҳомии «Бухоротекс» дар ассотсиатсияи давлатии «Ӯзбекенгилсаноат» мавқеи муҳим дорад. Дар вай дар се баст зиёда аз ҳашт ҳазор бофанда меҳнат мекунанд. Ҳамкории корхона бо шарикони хориҷӣ торафт васеъ мегардад. Муҳандисон-техникҳои «Бухоротекс» дар Руминия, Итолиё, Югославия, Фаронса, Белгия шуда, таҷрибаи ҳамкоронашонро омӯхтанд. Барои ба бозори беруна баромадан технологияҳои замонавиро ҷорӣ кардан лозим. Ба ин мақсад пеш аз ҳама, таҷҳизоти истеҳсоли фирмаи «Ритер»-и Швейтсарияро хариданд. Баъд аз се сол аз худи ҳамон фирма ба вом 5184-то таҷҳизот гирифтанд.

— Корхонаамон, ки бо технологияи нав ҷиҳозонида шудааст, акнун дар як сол зиёда аз 1000 тонна калобаи баландсифат бароварда метавонад, — мегӯяд раиси ҷамъияти саҳҳомии «Бухоротекс» Ш.Довуров. — Дар ояндаи наздик ҷои як қатор ин технологияҳоро таҷҳизоти фирмаҳои «Кемнисер Шпинераймашиненбау», «Гроссенхайнер»-и Олмон, «Мурата», «Тайодо»-и Ҷопон мегиранд. Он гоҳ неруи ҳарсолаи истеҳсолӣ ба 2010 калоба мерасад.

Ҳоло «Бухоротекс» дар бисёр мамлакатҳо хонаҳои савдои худиро дорад ва ба хориҷ бидуни воситачиён сачоқҳои пашмдору оддӣ, сатин, матоҳо барои саноати мебелсозӣ ва дигар намудҳои маҳсулоташро фурӯхта метавонад. Соли гузашта кушода шудани хонаи савдои «Бухоротекс» дар Вашингтон инчунин аз афзудани неруи содиротии корхона далолат медиҳад.

Илҳом САФАР,
мухбири ЎзА.

Қадри инсон

1. Қарз ба қиёмат намонд

Рӯи хараки канори роҳ бо хаёли андак нафас рост кардан менишастам, ки зани солхӯрдаи руснамое, ки либоси фарсуда ба бар дошт, асозанон наздам омад ва: «нишастан мумкин? — имо кард ба ман.

— Марҳамат, — гуфтам ба вай, аз изн пурсиданаш каме ба аҷаб афтода. Охир ӯ метавонист бесухан ба кунҷи дигар нишинад.

Оҳиста нишасту оҳи вазнин кашид. Аз чеҳраи тирааш маълум, ки ғаме ба дил дорад. Хавосаш пареш.

— Дар ошёнаи чоруми бинои рӯбарӯ зиндагӣ мекунам, — лаб кушод зан, вақте беихтиёр ҷонибаш нигаристам. Дил заъф кард, бо сад азоб бошад ҳам, фуромадам, то каме дар дунёи кушод нафаси осуда кашам. Саломатӣ хуб нест...

Суханаш тамом нашуда,зани сипоҳу хушлибосе, ки сагчаеро бо ресмон кашолакунон меомад, ҷониби ӯ сахт нигаристу: — Боз фуромадӣ? — пурсид бо диранг. — Ман чӣ гуфта будам:

— Ҳозир... Ҳозир мебароям, — саросема шуд оне, ки паҳлӯям менишаст.

— Тезтар! Ба ҷамоли ту кӯчабудагон зор не!!

Чун зан тунд ин бигуфту бо сагчаи худ аз мо дур шуд, пурсидам кӣ аст? Ба шумо кӣ мешавад, ки ин қадар сахт мегӯяд?

— Духтарам, — ҷавоб дод зани солхӯрда, хиҷилу ҳазин лабханд карда ва хаёле, аз нигоҳи таҳайюромези ман лаҳзае саргум шуда, маънидор афзуд, ки «ту, писар, як дӯғи ӯро шунидию халос: Аз дигар гапу корҳои ин духтари ноқобили ман бехабарӣ. Лекин айби вай ҳам не, ба ҳамааш худам гунаҳкор. Дар вақташ, ки чандрӯза фароғат гуфта, ба хатогиҳо роҳ додам, бояд акнун кашам. Дунёи қасос...

Вақте дид, ки ба ҳарфи дардолуди вай мутаваҷҷеҳам, сухан аз дуртар оғоз кард:

— Падар барвақт қазо кард,бо модар мезистам. Ман аслан аз Волгоград... Модар бемор буд, мӯҳтоҷи нигоҳубин. Мехост дар паҳлӯяш бошам. Вақте дар синни балоғат будам, бароям ҷавоне дарёфт ва нияти хонадомод сохтани ӯ дошт. Лекин дили ман ба ҷавони дигар, ки майл дошт, рад кардам. Модар ноилоҷ ба раъям нигарист, бо хушкардаи худ ба шавҳар баромадам.

Аввалҳо ҳамааш хуб буд. Дар ду канори шаҳр зиндагӣ кунем ҳам, модарро зуд-зуд хабар мегирифтам.

Вале баъдтар, вақте кӯдакдор шудем, бо шавҳар муросо мегурехтагӣ шуд, чароғи оила тира месӯхт. Аҳволи модар ҳам, ки торафт ҳолаш нохуб мешуд,ба чашмам нанамуда монд. Гап дар он ки мани ақлкӯтоҳро ҷавони дигаре аз роҳ мезад..

Кор ҷое расид, ки аз бахри ҳамааш баромада, кӯдаки ширмакро ба шавҳар гузошта, бо он ҷавон ба Тошканд омадам. Модар бемори барҷомонда, вале духтари ягонаи ӯ...

Як сол зиндагӣ кардем ё не, бо шавҳари нав низ муросо набаромад. Ҷудо шудем. Бесарпаноҳ, ки монда будам, ба Волгоград баргаштам, вале фаҳмам, модарро ба хонаи солхӯрдагон бурда, хонаро ба ихтиёри давлат гузаронидаанд. Дуд аз димоғам баромад. Дигар... пои мани сангдил ба хонаи солхӯрдагон накашид — бе он ки як сари қадам ба назди модар гузашта, як назар ҳолаш бубинам, бо ситез қафо гаштам. Табиист, ки шавҳари собиқу фарзанд аз ман рӯ тофта буданд ва ҷустуҷӯи онҳо маънӣ надошт.

Бори сеюм ба шавҳар баромада, ҳамин Татянаро, ки нав дидед, ёфтам. Боз тақдир тамасхур карду мани баргаштабахт хуни ҷигар...

Нахӯрдаю напӯшида, бо сахтиҳо духтарчаи худ калон кардам. Мекӯшидам, ки бепадарӣ ҳис накунад. Меҳри гарме, ки дар дилу ҷон доштам, ба вай нисор мекардам, вале ӯ, вақте ба воя расид, хунсарду дағал шуд. Маро писанд намекард, меранҷонд, вале худро таскин медодам, ки кӣ набошад, фарзанди худам, як рӯз ақлаш медаромадагист, мефаҳмидагист, ки пулёбӣ осон не. Дар воқеъ, хоҳиши дили духтарам чун бойдухтарони шаҳр пӯшидану дами бағам задан буд.

Охири солҳои ҳаштодум баъзе наздикон, шиносҳои наздик, ки доштам, ба Русия кӯч бастанд. Хостам ман низ биравам, вале Татяна... Дӯстдори Татяна аз ҳамин шаҳр. Татянаро гузошта рафтан маънӣ надошт. Ҳамин ҷо мондам. Духтарамро ба оне, ки мехост додам. Тӯйи хушрӯе барпо шуд, вале зиндагиашон наздик як сол зебо гузашту бас. Боғу хунукиҳо... Дар миён фарзанддор шуданд, вале пояи зиндагии оилавиашон бо бебақоӣ монд. Ниҳоят, Татяна ба хона, ба наздам баргашт, вале бе кӯдак. Уфф, шунавам, кӯдакро бо кадом роҳе ба хонаи шафқат супоридааст.

Ӯро сарзаниш кардам. Гуфтам, ки чӣ хел дилат шуд? Фарзанд, охир ҷону ҷигар аст! Шукр, тану ҷонат сиҳат, боз ман ҳастам... биёр, худам калон мекунам!

Лекин Татяна, духтари худам, дар муқобили ҳарфҳои ман ҳаракатҳое кард, ки... Эҳ, ман нагӯям, шумо нашунавед.

...Зани солхӯрда оҳи бадарде кашида, об дар чашм, баъди каме сукут идома дод:

— Чӣ кор кунам, духтари худам. Дигар хурд нест, вале коре, ки мекунад... Набераам ҳоло куҷо, намедонам. Ҷуръат ва зӯру мадорам нест, ки ба ҷустуҷӯи вай бароям. Эҳ, агар вай паҳлӯям мебуд... Номаш Владимир, ягон даҳсола шудагист.

Ман зори одам, зори як таскин, як даҳон сухани гарм, вале духтари ягонаи худам ба ҳамон... кучукбачае, ки дидед, меҳр мондааст. Онро мебӯяду мебӯсад. Аз бозор барояш озуқаҳое меорад, ки... Майлаш,саг ҳам дӯсти одам, мегӯянд, ки ҳайвони вафодор, аммо... Хайр, ку: шиками зори ман бо як порча нони қоқ сер, як лаб нон ба ман кифоя. Бо вуҷуди ин, вақте Татяна ба сагча гӯшт, ҳасиб ё панири равғанин муроот мекунад... Муҳимтараш, писарҷон, дили ман ташнаи меҳр. Ташнаи меҳр! Кӣ медонад, шояд маро оҳи дили модаракам гирифт. Ӯ ҳам маро бе шавҳар бо сад машаққат калон карда буд. Ман зиндаю саломат, лекин ваяк бо як ҳоли зору низор, дар хонаи бепарасторон дунёро бо сад армон тарк кард. Кӣ медонад, ки мани бадбахт, мане, ки дар вақташ на ба қадри модар расидаму на ба қадри шавҳару кӯдаки ширхора ва ҳамаро ба хотири ҳавою ҳавас тарк гуфтам, дар куҷо ва чӣ тавр ба ин дунёи бевафо падруд гӯям. Ҳа, дар вақташ худам ба ҳоли кӯдаки ширхора раҳм накардам. Бемодар ҳоли ӯ чӣ шуд? «Модар» мегӯям... Оё ман «модар» будам? Ба худро «модар гуфтан ҳақдор ҳастам? Боз духтари ноқобиламро, ки ҳарчӣ кардам, аз ӯ кашида истодаам, ки чӣ хел дилат шуд, ки кӯдаки худ ба хонаи шафқат биспорӣ, бешавқат? Аз ман як зарра меҳр дареғ дорию бо муҳаббати тамом ба парвариши кучукбачае дода шавӣ?

Хайрият ҳам Татяна аз гузаштаи ман чандон воқиф нест, вагарна мегуфт: «Худат чӣ?» Рост, охир, худи ман чӣ? Бешафқат дар асл худи ман набудам?

Дар воқеъ, қарз ба қиёмат намонад гуфтанашон ҳамин бошад? — духтарам маро ба хонаи мӯйсафедон гуселонданӣ...

2. Тааҷҷуб

Хабари фарзанддор шудани ҷӯраи наздикам Акобирро шунида, хеле хурсанд шудам. Писар будааст. Чаҳорумаш. Вай акнун падари ду писару ду духтар.

Дигар рафиқон низ хурсанд. Ҳама табрик менамоянд. «Кай мешӯем?» — ба ҳолу ҷонаш намемонем ӯро. «Мешавад...» — мегӯяд ӯ бо лабханд.

Вале аз чӣ бошад, аз байн хеле вақт гузарад ҳам,ҳамон хомӯш аст. Мо дар такопуи «меҳмони нав» боис, як ба хонаи ӯ рафта, дами беғам задан. «О, писарча додогӯяк мешаваду чаро Акобир хапу дам? — ба якдигар менигарем, — ё «об кушоданӣ» не?

Акобир ҷавони дасткушоде. Аз сарф наметарсад. Вақте нахустфарзандаш таваллуд ёфт, аз хурсандӣ бехуд, дар ҳавлии таваллудхона ба ҳар касе ки дучор шавад, яксӯмаю сесӯма шодиёна додааст. Ҳу, аз пули пештара, ки хеле бақурб буд... Ба мо, ҳамдарсони собиқ, зиёфати кори калоне дод. Баъдтар фарзанди дуюмашро ҳам «қайд» кардем. Сонитар, саҳл «инсӯтар», яъне оддияк бошад ҳам, сеюмашро. Инак, чанде пеш чаҳорумаш рӯидаву ӯ, акси чашмдошти мо, ҷим. Чаро? Оҳиста — оҳиста наход...

Ва... ниҳоят, дирӯз шунавам, Акобир зиёфат доданӣ.Телефонӣ аз ин хусус яке аз ҷӯраҳо хабар дод: «Пагоҳ, соати даҳ, ҳама ба хонаи Акобир. Дилам дар кафи ҳаяҷони сурурмез тапид: «Э, хайрияте, будааст-ку. Мо бошем, қариб ба хаёли ноҷо равем. Писардор шудан баъд...»

Мошине дар дами дарвозаамон чанд бор сигнал доду бароям худи Акобир.

— Пагоҳ гузар-дия! — гуфт вай. Дар оҳанги суханаш шавқу хуррамӣ садо медод.

— Шунидам, — гуфтам.

— О, аллакай ту бохабар? — барқе медурахшид дар чашмонаш. Кайфияташ аъло. Ба назарам, вақте нахустин фарзандаш таваллуд ёфт, ҳамин хел хурсанд менамуд.

«Ҳар фарзанд ба ҷои худ, — мегуфтам ба дил, — аз чаҳорумаш ҳам шод будаасту рӯ намекард...»

Дар вақти таъиншуда рафтам. Ҷамоа аллакай ҷамъ ҳама гирди дастурхони пурнозу неъмат хуррамона нишастаанд.

Баъде аз қатори онҳо ҷо гирифта, як пиёла чой нӯшидам: — Модаяк будааст, — шунидам якеро, ки ба ҳампаҳлӯяш пичиррос мезад. — Дидам, мисли очааш алову зотӣ, гови хуб мешавад.

Тавaҷҷӯҳ кардам:

— Гови кӣ бача кард?

— Аз они Акобир-дия. Ту бехабарӣ? О, ин зиёфат ба ҳамон муносибат нест?

— Наход?... — эҳсосе ҳастиамро ба ҷунбиш овард, — мо ҳоло кӯдакаш неву...

— Гӯсоларо мешӯем!

Ин дам худи Акобир вориди хона шуд.Мамнун буду болидарӯҳ.

— Ин ҳафтафаҳм, — ишора ба ман намуд ҳампаҳлӯям, — гумон кардааст, зиёфат ба шарафи таваллуди писарчаат...

Бо шавқу шодӣ:

— Гов бача кард! — хитоб кард Акобир ва илова намуд: — Ба таваллуд кардани зан, дар ҳамин солу замон, одам ин хел хурсанд шудаву «об мекушояд»?

Ш. МУҲАММАД.

Аз грипп эҳтиёт шавед!

— Алҳол дар ҷумҳурият миқдори ночиз одамон ба маризии грипп дучор шудаанд, вале аз рӯи пешгӯии мутахассисон охири моҳи январ ва аввали моҳи феврал вируси он ба тезӣ паҳн шуда, миқдори дардмандон зиёд шуданаш муқаррар аст — чунин хабар дод ҳангоми мусоҳиба ба мухбири «Туркистон-пресс» сарвари департаменти назорати санитариву эпидемиологии Вазорати тандурустии Ҷумҳурияти Ўзбекистон Нурмат ОТАБЕКОВ.

— Имрӯзҳо дар ҷумҳурият дар давоми шабонарӯз расман ба ҳисоби миёна 10-12 ҳолати ба маризии грипп дучоршудан қайд мегардад. Ҳол он ки миқдори дардмандони гирифтори дигар маризиҳои гузаранда 2 ҳазор адад мебошад, — суханашро идома медиҳад Н.Отабеков. — Ва нишондиҳандаи мазкур нисбати соли 2001 чор маротиба камтар мебошад. Зеро соли гузашта ҳамин вақт дар давоми шабонарӯз ба ҳисоби миёна 40-42 каси гирифтори грипп ба қайд гирифта шуда буд. Соли гузашта ва имсол низ бисёрии одамон гирифтори грипп дорои вируси «А» мегарданд. Ва маризони гирифтори грипп дорои вируси «А» ба 40 фоизи тамоми беморон рост меояд. Маризони боқимондаи гирифтори грипп ба вирусҳои «Б» ва «С» заҳролуд мегарданд.

Аз рӯи суханони Н.Отабеков маълум гардид, ки вируси грипп бисёр вақт ба ҳудуди мо аз мамлакатҳои Шарқ: Чин, Ҷопон, Лаос, Камбоҷа ва ғайра меоянд. Мувофиқи маълумоти мутахассисони вазорат он асосан тавассути ҳаво мегузарад. Ҳавфи калони гриппи мазкур дар он зоҳир мегардад, ки агар кӯрпаву болишт карда хоб накунед, вай асорати худро боқӣ мегузорад ва ба сар задани маризиҳо, аз қабили дарди шуш, дарди гулӯ, энсефалит ва ғайра боис шуданаш мумкин аст.

Н.Отабеков зикр намуд, ки ҳарчанд нишондиҳанда дар бобати гирифтор шудан ба маризии грипп он қадар баланд набошад ҳам, вазорат корҳои фаъолонаро оиди пешгирӣ кардани паҳншавии грипп дар ҷумҳурият ба иҷро мерасонад. Ба ҳамин мақсад қарори Комиссияи ҷумҳурии вазъи фавқулоддаи эпидемиологӣ «Дар бораи мубориза ба муқобили паҳншавии грипп» аз 8 декабри соли 2001 амалӣ гардондани маҷмӯи тадбирҳоро бар зидди паҳншавии грипп андешидааст. Дар назди вазорат штаби махсус созмон ёфта, мониторинги ҳаррӯзаи паҳншавии маризиро мегузаронад. Ба ҷуз ин гурӯҳ оид ба расондани кӯмаки амалӣ дар маҳалҳо дар мавриди тез паҳн гардидани грипп арзи ҳастӣ мекунад. Ба мақсади пешгирии ин маризии ҳавфнок аз буҷаи давлатӣ танҳо ба моҳи январи соли кунун 10 миллион сӯм ҷудо карда шудааст, — хабар дод дар хотимаи суханрониаш Н.Отабеков.

Мактуб ба редаксия

Муаммои об моро азоб медиҳад

Ман дар яке аз қишлоқҳои ноҳияи Шаҳрисабз зиндагӣ ва кор мекунам. Деҳае, ки зиндагӣ мекунам, Сарчашма ном дорад ва дар ин ҷо зиёда аз 4,5 ҳазор аҳолӣ зиндагӣ мекунанд. Дар зиндагиамон гарчанде баъзе норасогиҳо бошад ҳам, осуда аст. Дар Сарчашма ҳама бахри ободии Ватан меҳнат мекунанд.

Ман ҳам то ҳадди имкон ба манфиати халқу ватан кор карда истодаам. Рӯзномаи мӯҳтарам! Мехостам дар хусуси як муаммо, ки маро чанд сол боз ором намегузорад, навишта маслиҳат пурсам. Он ҳам бошад, масъалаи бо оби нӯшокӣ таъмин намудани деҳа аст.

Соли 1977 ба қишлоқамон бо роҳи ҳашар аз як чашмаоби дар болои деҳа буда оби нӯшокӣ оварда шуд. Аз мобайн чанд сол гузашт, аҳолӣ зиёд шуд. Дар баъзе участкаҳо бо роҳи ҳашар хатти об кашиданд. Лекин на дар ҳама ҷо мардуми маҳал бо оби нӯшокӣ таъминанд.

Умед аст, ки баъди баромади рӯзнома муаммои оби ошомиданӣ дар Сарчашмаи мо ҳалли худро ёфта, мардуми тамоми маҳал аз он таъмин мегарданд.

Бо салом ва эҳтиром
мудири китобхонаи № 12
МЕЛИЕВ Озод.

Пойафзол аз «Кофра»

Ба бозорҳоямон аввалин маҳсулоти корхонаи муштараки ӯзбекистонию фаронсавии «Кофра»-и дар Қӯқанд созмон додашуда баромад.

Пойафзоли дар корхона истеҳсолшуда бо қулай ва сифаташ фарқ карда меистад. Дар ин ҷо баробари тайёр кардани пойафзоли мардона ва махсуси корӣ, инчунин истеҳсоли пойафзоли бачагона ва нафиси занона ба роҳ монда шудааст. Аз ба кор оғоз намудани корхона 90 нафар бо ҷойҳои корӣ таъмин шуданд.

— Аллакай даҳ ҳазор ҷуфт пойафзол бо тамғаи «Кофра» ба фурӯш бароварда шуд, — мегӯяд сардиректори корхонаи муштарак Ф.Ҳасанов. — Дар давоми сол як миллион ҷуфт пойафзол баровардаанием.

Як қисми ашёи хом ҳоло аз Фаронса, дигар қисмаш бошад, аз корхонаҳои маҳаллӣ оид ба азнавкоркарди чарм мерасад. Оид ба ҳалли масъалаҳои бо таъмини ашёи хом алоқаманд тадбирҳо андешида мешаванд.

Гурӯҳи ҳунарии «Ритми планети», ки дар ин маҳфил бо роҳбари худ Т.ЮГОВА ширкат дошт.

Шафқат

Аз сафорат – ба бачаҳо

Хонуми сафири Русия Е.РЮРИКОВА бо бачаҳои хонаи шафқати №24.

Дар сафорати Русия дар Тошканд барои бачаҳои ятими хонаи шафқати №24 шаҳри Тошканд иди кӯчак тартиб дода шуд.

Тарбиягирандагони ин хонаи шафқат меҳмон ва иштирокдори ин маҳфил буданд. Дар сафоратхона намояндагони созмонҳои байналмилалӣ, дипломатҳо ва журналистон ҳузур доштанд.

Бачаҳо барномаи ҳунарии худро ба аҳли нишаст тақдим намуданд.

Хонуми сафири Русия Елена Рюрикова ба меҳмонон аз хусуси иди Милод нақл намуда, дар бобати риштаи робитаи байни сафорати Русия ва ин хонаи шафқат, ки чанд соли охир ба роҳ гузошта шудааст, зикр намуд. Ва ин гуна мулоқоти онҳо ҳамеша ба нақша гирифта шудааст, ки дар соли ҷорӣ чанде аз онҳо дар назар аст.

Хонум Е.Рюрикова ба бачаҳо тӯҳфаҳоеро тақдим намуд, ки аз Русия бо роҳи кӯмаки башардӯстона расидааст.

П. ОЗОД.
Сӯратгир муаллиф.

Мақсад – бозиҳои олимпӣ

Гӯштини ӯзбекӣ, ки таърихаш ба асрҳо баробар аст, ҳамчун як қисми ҷудонашавандаи урфу одатҳои миллӣ — тӯю сур, иду гаштакҳо ва ба тантанаҳо завқу шавқи калон мебахшад. Имрӯзҳо гӯштин ҳамчун як хели варзиш дар ҷаҳон паҳну оммавӣ мегардад. Алҳол дар минтақаҳои Осиё, Аврупо, Амрико ва Африқо, ки алҳол мусобиқаҳо аз рӯи гӯштин гузаронда мешавад, ибораҳои «ҳалол», «кураш» садо медиҳанд. Сабаби ин қадар зуд оммавӣ гаштани гӯштини ӯзбек дар чист? Ассотсиатсияи байналхалқии гӯштин дар ин бора чигуна фаъолият дорад? Сӯҳбати хабарнигори ЎзА бо Президенти байналхалқии гӯштин Комил ЮСУФОВ дар ҳамин мавзӯъ буд.

—Торафат шӯҳрат пайдо кардани гӯштини ӯзбек дар арсаи байналхалқӣ бо номи роҳбари мамлакатамон Ислом КАРИМОВ вобастагии бевосита дорад, — мегӯяд К.ЮСУФОВ. Дарвоқеъ, Президенти Ўзбекистон Президенти фахрии доимии ассотсиатсияи байналхалқии гӯштин ҳам мебошад. Маҳз худи ҳамин ҳам дар мамлакатҳои ҷаҳон шавқу завқи калон пайдо кардани гӯштин мебошад. Намояндагони мамлакатҳое ки ба ассотсиатсия аъзо мегарданд, таъкид мекунанд, ки дар кишваре ки роҳбари он ба инкишофи варзиш раҳнамоӣ дорад, ояндаи варзиш бахусус гӯштин ояндаи хуб дорад гӯён таъкид менамоянд. Илова бар ин гӯштин яке аз хелҳои ҷаззобу содда ва ҳалоли варзиш ба ҳисоб меравад. Касе ки як бор талоши гӯштинро дид, ҳарчанд мутахассис набошад ҳам, онро мефаҳмаду баҳо дода метавонад.

— Алҳол дар гӯшаҳои сайёраамон гӯштини ӯзбек омӯхта ва азхуд карда мешавад. Ба ақидаи шумо ҳакамҳое ки рафти талошҳоро наззора мекунанд, қонуну қоидаҳои гӯштинро чӣ тавр қабул мекунанд?

— Дар қоидаҳои байналхалқии гӯштин ҳаҷми майдони талош, ранги либоси иштирокдорони мусобиқот, истифодаи ибораҳои ҳакамҳо, ташкил ва гузарондани муборизаи гӯштингирон равшану возеҳ нишон дода шуданд. Ҳакамҳо бошанд, дар рафти мусобиқаҳо 12 иборан гӯштинро соф ба забони ӯзбекӣ талаффуз мекунанд ва ҳар яки онҳоро бо ҳаракатҳои дахлдор нишон медиҳанд. Алҳол дар талошҳои байналхалқӣ ҳакамҳо — занҳо ҳам қоидаҳои гӯштингириро азбар мекунанд. Раиси ҳайати ҳакамоти Ассотсиатсияи байналхалқӣ интихоб карда шудани Сюзет Бизенхоут аз Африкаи Ҷанубӣ мисоли ин шуда метавонад.

— Албатта дар миқёси байналхалқӣ созмон додани ташкилот осон нест. Аз ин рӯ оиди чи тавр созмон ёфтани Ассотсиатсияи байналхалқии гӯштин ва аз хусуси чи гуна ба мақсадҳои пешгузошта муваффақ гаштани он сухан мегуфтед.

— Бояд гуфт, ки Ассотсиатсияи байналхалқии гӯштин яке аз ҷавонтарин созмонҳои варзиш ба ҳисоб меравад. Умуман созмон ёфтани ассотсиатсия аз тарафи умум эътироф гардидани хели варзиш мебошад. Вале ин ба осонӣ муяссар намегардад. Барои ин бояд ба ҷаҳон ин хели варзишро намоён кардан лозим меояд. Бо ин мақсад соли 1992 дар Куриёи Ҷанубӣ, 1993 дар Канада, 1994 дар Ҷопон,1995 дар Ҳиндустон, 1996 дар Атланта, соли 1998 дар Монако ва Маскав дар анҷуманҳои калони варзишӣ аз хусуси гӯштини ӯзбек маълумотҳои амиқ дода тарғиб карда шуд. Дар натиҷаи ин 6 сентябри соли 1998 ҳамҷамъияти ҷаҳонӣ гӯштини ӯзбекро ҳамчун хели варзиш расман эътироф кард. Ҳамин сол бо иштироки намояндагони 28 давлати Осиё, Аврупо ва Амрико дар конгресси таъсисӣ ба Ассотсиатсияи байналхалқии гӯштин асос гузошта шуд. Ғайр аз ин дар конгресс қоидаҳои гӯштин ҳамчун қоидаҳои нави байналхалқӣ қабул карда шуда оиди мусобиқоти аввалини байналхалқиро аз рӯи гӯштингирӣ дар ватани он — Ўзбекистон гузарондан қарор қабул гардид.

Бояд гуфт, ки аз соли аввали таъсис ёфтани Ассотсиатсияи байналхалқии гӯштин корҳои давра ба давра ба амал баровардашаванда муайян карда шуданд. Давраи аввал гузарондани чемпионатҳои ҷаҳон, қитъа талошҳои калон буд. Вале мақсади асосӣ ҳамчун ФИФА, ФИДЕ, ФИЛА ва дигар ташкилотҳои калон дар саросари ҷаҳон барпо намудани сохтори худӣ буд. Барои ҳамин ҳам соли 2000 дар шаҳри Анталяи Туркия, ки дар он ҷо конгресси сеюм ба амал омад, комиссияи махсус ташкил ёфта дар он вазифаи дар давоми як сол тартиб додани низоме ки ҳамчун дигар ташкилотҳои бонуфуз ба талабҳои байналхалқӣ ҷавоб дода метавонад, тартиб додан гузошта шуд.

Комиссияи мазкур, ки аз ҳуқуқшиносони байналхалқӣ иборат буд, мувофиқи хулосаҳои худ ба низом тағйиротҳо дохил кард. Ҳамин тариқ, моҳи августи соли 2001 дар конгресси Ассотсиатсияи байналхалқӣ, ки дар шаҳри Будапешти Венгрия шуда гузашт, низоми нав бо як овоз қабул карда шуд. Дар айни вақт дар мамлакатҳои мухталиф федератсияҳои гӯштин, дар Амрико, Европа, Осиё ва дар Амрико конфедератсияҳои минтақавӣ созмон дода шуданд. Илова бар ин дар назди Ассотсиатсияи байналхалқии гӯштин ташкилотҳои аз ҷиҳати моддӣ дастгирикунанда ба фаъолият шурӯъ намуданд. Бо ислоҳотҳое ки қайд намудем, давраи аввали корҳо поён ёфт.

— Давраи дуюми фаъолияти Ассотсиатсияи байналхалқии гӯштин кай оғоз ёфт ва аз чӣ иборат аст?

— Бо дигар федератсия, ташкилоту иттиҳодияҳо вобастагии созмони Ассотсиатсияи байналхалқии гӯштин имконият медиҳад, ки гӯштин ба бозиҳои қитъа дохил карда шавад. Инҳо ҳама ба бозиҳои олимпиада дохил кардани гӯштин замина тайёр мекунад. Зеро кумитаи байналхалқии олимпӣ талабҳои оммавиятии хели варзиш, ки ба бозиҳои олимпӣ дохил мегардад, то чӣ андоза дар ҷаҳон паҳн гаштани он, шуғли марду зан бо ин хели варзишро ба миён мегузорад. Мо дар навбати аввал талабҳои асосии Кумитаи байналхалқии олимпиро ба ҷо овардем. Вале алҳол корҳои зиёдеро бояд ба сомон расонд. Аз ҷумла аз ҷиҳати моддӣ ва маънавӣ мустақил ва мустаҳкам будани фаъолияти Ассотсиатсияи байналхалқии гӯштинро дар роҳи дохил гардидан ба бозиҳои олимпиада таъмин бояд кард. Ассотсиатсияи байналхалқии гӯштин ташкилоти варзишиест, ки бо сиёсат ва тиҷорат алоқае надорад. Модоме ки давраи дуюм мустаҳкам намудани хазинаи моддиро тақозо мекунад, мо онро бо кӯмаки ташкилотҳои ҳомӣ ба амал баровардаанием. Ғайр аз он дар мусобиқаҳои байналхалқӣ хусусиятҳои хоси гӯштинро намоён ва тарғиб кардан аҳамияти калон дорад. Барои ин мақсад Ассотсиатсияи байналхалқии гӯштин якҷоя бо Вазорати умури хориҷаи мамлакат баромади намоишкоронаи гӯштингиронро дар Бозиҳои олимпӣ, ки соли 2004 дар Юнон ба амал меояд, меандешанд. Мо гӯштинро нафақат ба Бозиҳои олимпӣ, балки ба бозиҳои қитъа дохил карданием. Бо ин мақсад ба кумитаи иҷроияи осиёии олимпиада таклиф пешниҳод кардем, ки дар Бозиҳои Осиё, ки дар шаҳри Пусани Куриёи Ҷанубӣ шуда мегузарад, аз рӯи гӯштин баромадҳои намоишӣ гузаронем. Умедворем, ки ин масъала мусбат ҳал мегардад. Ин дар навбати худ дар роҳи ба Бозиҳои олимпӣ дохил намудани гӯштини миллӣ қадами муҳим мебошад.

(ЎзА).

Овози тоҷик

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тожик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир Эсон Турдикулов.

Рӯзнома ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои чоршанбе ва шанбе мебарояд.

Рӯзнома дар компутерхонаи идора чинда, саҳифабанд гардид.

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи ду интервалӣ ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.

Рӯзнома дар Кумитаи давлатии матбуоти Ўзбекистон номнавис гардидааст. Тартиби номнависшуда № 16. Г - 53.

Теъдоди чоп 2700.

Ҳисоби сурати мо дар бонк: Х/С 20212000800101767001, МФО 00423. Шӯъбаи Меҳнати ЖСБ дар шаҳри Тошканд.

Муҳаррири навбатдор: **Т. ТӮХТАЕВ.**
Мусаҳҳеҳон: ДОДОБОЕВА М.
ФАЁЗОВА Т.
Саҳифабанд: Г. Раҳимова.

Нишонии мо:

700047 ш.Тошканд, кӯчаи Матбуотчилар, 32.
Телефонҳо: қабулгоҳ 133 - 82 - 83; шӯъбаи мактубҳо ва корҳои оммавӣ 136 - 57 - 28.
Индекси обуна 170.

Матбааи табъу нашри Ширкати саҳҳомии «Шарқ», нишонии корхона: кӯчаи Буюк Турон, хонаи 41.